

AD LEGEM CVM

heredes 23. ff. de adquir.
possessione.

LIBER VNVS.

ESTQUE PARERGON AD LEGEM

Si is qui pro emptore 15. ff. de Vfusapioni-
bns nuper declaratam.

A LICENTIATO D.

BALTHASARE DE PRADO;

PRINCIPATVS CATHALONIÆ

Inquisitore Apostolico, &c.

BARCINONE,

Ex Typographia Antonij Lacavalleria, in
viâ Bibliothecariâ, anno 1678.

Superiorum permissu.

AD REGEM CVM

heredes & f. h. de aduoc.

possessione

LITER VIVS

ESTRE BARON AD REGEM

& a. de aduoc. & f. h. de aduoc.

possessione

A LICENTIA TO D.

TALITHASARE DE PRADO

PRINCIPALIS CATHOLICUS

Industriae Apostolicae

BARCINONE

Ex Tunc... & f. h. de aduoc.

VA... & f. h. de aduoc.

possessione

AL EXCELENTISSIMO

*SEñOR ALEXANDRO II. DE BOVR-
nonville, Duque, y Principe de Bournonville, Conde
de Enin, Baron de Caumont, señor de Tamisia, de
Bouda, &c. Cavallero de la insigne Orden del Tu-
son de Oro, Gentilhombre de la Camara del señor
Emperador Ferdinando III. del Consejo Supremo
de Guerra de las dos Magestades Cesarea, y
Catolica, Virey, y Capitan General
del Principado, y Exercito
de Cataluña, &c.*

Excelentissimo Señor.

L discurso, que à este precede, y a-
compaña, se dedicava à V.E. en fè de
que en mi memoria estava presente
la obligacion que à V. E. confieso:
desviòle quien tuvo autoridad, y me
conformè: porque parecia atrevimiento embiar
de aqui à Sicilia vna poquedad. Pero no quise bus-
carle Patrono en la tierra, y acudí al cielo, con pro-
posito de no tomar otro, para este desvelo, y otras
fatigas, que no han parecido vanas. San Isidoro fue

gran Cavallero, y no me tendrà por menos devoto, porque sea á V. E. muy agradecido. Al tiempo que hazia esta Impression, buelve, ò el comun deseo trae á V. E. à Cataluña, y con tales ansias de ver á V. E. en este gobierno, que cada vno aspira á la myaor demostracion de su voluntad. No puedo mejor ostentar la mia, que sirviendo á V. E. con este parto del entendimiento, que si á lo elevado del assumpto, à la novedad de lo discurrido, y desvelo que ha costado, correspõde algun acierto, no será indigno de que V. E. se sirva recibirle con agrado. No le pongo á los pies de V. E. para que V. E. le defienda de murmuradores, que fuera covardia, y desatencion pretender se empleasse contra gente ruin el valor de V. E. que nació para las heroicas proezas, que la Europa admira, y venera, por las famosas campañas, y trofeos de Salfet, y de Trislar, donde V. E. se llevò las aclamaciones del señor Archiduque Leopoldo de Austria, por las sangrientas derotas del Baron de Ossonville, y del Baron de Rosés, por los assedios, y expugnaciõ de Crusnack, y de Dorsten, de Bona, de Rocroix, de Retel, de Roges, de los Fuertes, de la entrada de la Frisia Oriental, sobre los de Hessen, y otras muchas; por las batallas campales de Halleren, y segunda de Nortlingen, donde ganò V. E. catorze cañones de batir, y 30. vanderas; por las de los Generales la Fertè, y Turena, en el assedio de Valencienes, don-

donde perdieron la mayor parte de fue tropas, mu-
 chos cañones, y todo el bagaje; por la de Goltchir,
 la de Estrasbourg, donde Turena perdió quatro
 mil hombres, onze estandartes, dos timbales, y
 muchas vanderas; la memorable de Colmar, don-
 de murió el General enemigo Foucaut; y en otra
 ocasion sobre Sasback el General Turena; la ce-
 lebre de Ensisen sobre Argentina; por las defen-
 sas de Ham, de Condès contra Turena, y la Fer-
 tè; de Valencienes contra los mesmos; y de Estras-
 bourck contra Turena; por los socorros de Mep-
 pen contra el Sueco Konigsmarck, de Neus, de
 Rhenes, de Paderborn, de Oetcher, de Vaser, de
 la Fortaleza de Limburck; por la expugnacion
 de los fuertes del Portel en Cataluña, donde solo
 con señalar V. E. la herida al General de Francia
 Navalles se divertiò del asedio de Puigcerdá; por
 la restauracion de Sicilia, quando mas fluctuava
 con las avenidas del poder de Francia, y Vivone
 su General no podia contener los vientos á sus va-
 nas esperanças, por hallarse tan superior en gente;
 pero V. E. le mostrò cõ muchas derrotas, que no es
 el numero el que vence. Assumpto era este para
 los Tucidides, y Livios, y aun se embaraçarian en
 retocarle con perfeccion: poque *Parva adhuc sunt*
dicta munerum tuorum: nam magnitudo stuporis lo-
cum multis plausibus non reliquit. Pero restituyen-
 dome à este tratado, quisiera, Señor, presentarle

Simach.
 lib. 10.
 cap. 22.

à V. E. exempto de interesses propios , y solo en testimonio de mi voluntad , pero son inseparables accidentes la gloria que se me sigue de ser conocido por accepto à V. E. y el consuelo de que si estuviere escrito con felicidad , lo sabrà V. E. comprehendiendo , y honrar , pues no desdice à los mayores Capitanes saber derechos. Muchas vezes orò Julio Cesar en el Senado; y de el dize Plinio , que excediò en la elegancia al valor : y no lo desmienten sus Comentarios , y los que à V. E. conocemos , tenemos experiencia de que V. E. es el primero Capitan que ay en el mundo en saber de todo con excelencia , que en otra manera este obsequio mas fuera impertinencia , que atencion. Y porque no sea mayor la Dedicatoria que el libro , digo con Casiodoro , que el nombre de Alexandro , que tan gloriosamente llena V. E. con sus acciones , es el mas Rhetorico Geroglifico de los meritos de V. E.

Grata sunt omnino nomina , que designant protinus actiones , quando tota ambiguitas audiendi tollitur , ubi in vocabulo concluditur , quid geratur. Guarde Dios à V. E. con toda felicidad.

Lib. 6.
epist. 7.

Excelentissimo Señor,

B. L. M. de V. E.

Su Capellan

Lic. D. Baltassar de Prado.

CEN-

CENSURÆ R. P. FRANCISCI DE POCH,
Societatis Iesu, Qualificatoris S. Tribunalis In-
quisitionis, & Examinatoris Synodalis Diocē-
si Barcinonensis.

FAVSTISSIMA fortunâ, seu potius gloriosa præ-
rogativa commissum mihi videtur ius censoris,
per Illustrissimum, & Reverendissimum Domi-
num Don Alphonsum de Sotomaior, Archiepis-
copum Episcopum dignissimum Diocesis Barci-
nonensis, in librum vnum ad *L. Cum heredes, ff. de
acquir. possess.* perpulchrè concatenatum cum altero singu-
lari à me probato, ad *L. Si is, qui pro emptore ff. de usucap.* cu-
ius Author est Admodum Illustris dominus Don Balthassar
de Prado, in Principatu nostro Gotholaunico Inquisitore
Apostolico. Faustissima dixi fortuna, quia cum me Iura
præscribunt censorem, ipsa eadem Inquisitoris mihi semper
observanda autoritas debitum silentij cultum indicit.
Nam utrâque lucubratio possessionis, & hereditatis, iure
quasi hereditario, Authorem in fastigium, & tutissimam
possessionem plausus universalis, cuiuspiam bene de Iuris-
prudencia meriti, sine lite locabit. Quo circa ista decan-
tata sententia Hilarij, eius magisterio est adscribenda:
*Quidquid ad clausulam eloquutionis adiecero, superfluum poterit
iudicari. Annuit huic voto Simachus: Superforanei laboris est,
commendare conspicios, ut si in Sole facem præferam, & accen-
su luminum, claritudinem diei gestiam adiuvere.*

Diu latenti, ob modestiam suam, Authoris famæ, in-
adèd iniucundo Iurisperitis silentio, querulum Philonem
Hebræum, mihi videtur occivisse: *Vera bona ex se ipsis, na-
turaliter vocem mittunt, etiam si sileant. Nam nec Sol, nec Lu-
na, opus habent interprete, qui nos doceat, ab altero interdum, ab*

*Hila-
rius a-
tius sur.
10m. 11
Simach.
lib. 6. e-
pist. 27.*

*Philo
Hob. de
sacrific.
Abel.*

alte,

altero noctu, mundum universum illustrari: sed ipsi suo splendore, faciunt oculis absque teste. Quid aptius dici, leu excogitari poterat, quo utriusque lucubrationis subtilitas, gravitas argumenti, & solidum Authoris iudicium, ad trutinam censeretur? Equidem nobis hodie novus Sol oritur in obscuriori Iuris Civilis Hemispherio, quo maiores difficultatum nebulae, clarissimis rationum radijs illustrantur: quo densiores adversantium argumentorum tenebrae, perlucidis solutionum splendoribus, disparent, evanescunt, dissipantur.

Vincent. Lirinens. c. 27. cōtra har. Merito ergo ad tantum virum, mirabundus loquitur Vincentius Lirinensis: O Tractator! ô Doctor! Intel-
Vincent. Lirin. c. 27. ligatur te exponente, illustrius; quod antea obscurius credebatur. Perte, posteritas in intellectum gratuletur, quod ante vetustas non intellectum venerabatur: ut cum dicas novè, non dicas novis. Aurea sanè verba, germana siquidem eorum, quae attigerat ipse Lyrinensis, sic scribens: Ingenio tam gravi, ac vehementi excelluit, ut nihil sibi ad propugnandum proposuit, quod non aut acumine irruerit, aut pondere eliserit. Cuius tot penè verba, quot sententiae; tot sensus, tot victoriae.

Plinius p. 122. Non dissimili stylo videtur Plinius, nostrum delineasse, Authorem, æternitati celebraturus monumento: Nihil est enim gravius, nihil doctius. Quam peritus illa, & privati Iuris, & publici! Quantum rerum! Quantum exemplorum! Quantum antiquitatis tenet! Nihil est enim, quod discere velis, quod ille docere non possit. Huc sisto cum Seneca: Ulterius sine ulla assentatoris umbra dicturus si Panegyrista constituerer, & non censor.

Vnde totam utriusque lucubrationis censuram, vertendam iudico, in ipsius Authoris excellentiam, generalem scholarum applausum, in notissimum omnium profectum, in præclaram Iurisprudentiae gloriam, & in debitum fidei Catholicae obsequium. Sic assentior, inni-

xus Cassiodoro, ipsius iudicium in simili libro podera-
tur: Neque enim fieri poterat, ut quem tantus Author produ-
xerat, sententia nostra in eo corrigendum, aliquid inveniret.
Barcinone in Collegio Bethlehemitico Societatis Iesv, die
4. Augusti anno 1678.

Cassiod.
l. 9. epi.
22.

Franciscus de Poch.

Die 4. Augusti 1678.
IMPRIMATUR.

Sic provisum fuit per Illustrissimum, & Reverendissi-
mum Dominum Archiepiscopum Episcopum
Barcinonensem.

Doct. Isidorus Bertran Presb. Secret.

MANDATO Domini mei Nobilis Io-
sephi de Rull, Regentis Regiam Can-
cellariam in hoc nostro Principa-
tu Cathalonix, vidi libens, & legi li-
bentius explicationem textus in *L. Cum heredes 23. ff. de
acquir. vel admit. possess.* (& antea iam impressum tracta-
tum ad *L. Si is qui pro emptore, ff. de usucap. & usurpation.*)
quam aptè concinavit D. D. Balthassar de Prado, Ca-
nonicus Ecclesiæ S. Isidori Legionensis, olim Inqui-
sitor Maioricarum, nunc vigilantissimus Inquisitor
Cathalonix, & ita me, & res ipsa, & scriptio, & iu-
diciū trahebāt, vt cum magno Basilio *Epist. 39.* pro-
ferre audeam: *Accepi librum, & summopere delectatus
sum, propterea quod refectus est sententijs, ac contrariorum
obiectiones, & responsiones illis subiectas, non confusæ, sed
recto ordine digestus habet, & miror doctissimum tot ne-
gotijs occupatum tempus, & otium habuisse ad tam
novum, & prodigiosum ingenij partum, quod meri-
to laudat Iustus Lipsius cent. 3. ac ponderat: Hoc magis,
quod à te scripta, idest, viro loci generisque dignitate inter
Principes in assidujs occupationibus, vt concipere, vel conari
et alia admirationem habeat. Quid sic agere, quasi hoc vnum
ageres, & semper egisses. In hoc tractatu plura, quæ nō-
dum ad nos venerunt auctor scribit, simulque do-
cet, idè fecutus est doctrinam Baldi in Præudio feu-
dorum colum. 1. Quod qui in disciplina aliqua diutius labora-
verunt adstringuntur ex professionis debito, quæ mente conce-*
perine

perint instar seminis in lucem prodere, quoniam sapientia abscondita, & thesaurus invisus: quæ utilitas in virisque. Interrogat Ecclesiasticus cap. 42. vers. 17. Ideò auctorem ad prosecutionem instare debemus, ut frequentèr siliat pratum sui fœcundissimi ingenij, quia varijs delectamus, ut dicit Petronius Arbitr in Satyr. fol. 80.

Inveniat quod quisque velit, non omnibus vnum est

Quod placet; Hic spinas colligit: Ille resas.

Nihil in opere contra Regalem iurisdictionem inveni ob quod ad commune, & publicum bonum posse typis mandari existimo, si Nobili Regenti Cancellariam Regiam videbitur. Barcinone die 22. Iunij 1678.

Dott. Vicentius Sabater

Die 22. Iunij 1678.
IMPRIMATUR.

Rull Regens

Leges novitèr explicatæ.

Ex Digestis.

- L. 1. §. 1. ff. de R.D. pag. 17. num. 59 pag. 21 num. 104.*
L. 1. ff. Quod cur. unic. nom. & c. p. 69. à num. 272.
L. Dum proferre 27. §. 1. ff. de Recep. Arb. pag. 56. num. 223.
L. Arbitr. 40. eo. tit. ibid.
L. Non distinguemus, §. sed se heredis, eo. tit. pag. 56. num. 225.
L. At prætor 23. §. hi planè, ff. ex quib. cau. ma. c. pag. 65 nu. 262.
L. Cum miles 30. eo. tit. pag. 38. num. 165. pag. 50. n. 208. pag. 52. num. 215.
L. Hereditas 50. ff. de pet. hered. pag. 13. nu. 61. p. 2. nu. 106. pag. 78. num. 291.
L. 13. §. si servus heredit ff. ad l. Aquil. pag. 11. num. 51. pag. 19. num. 97. pag. 39. num. 168.
L. Ob id 43. eod. tit. ibidem.
L. Si ante aditam 15. ff. de inter. in in. fac. ibid. m.
L. Si hereditatem 32 ff. mandat. pag. 101. num. 357.
L. Inter causas 26. eod. tit. pag. 56. num. 224.
§. Morre eius l. ibidem.
L. Si præcedente 58. eod. tit. ibid.
L. 1. ff. de hered. vel act. vend. pag. 16. num. 79 p. 27. num. 179.
L. 4. ff. locati, pag. 57. num. 223.
L. Sed addes 15. §. 8. ibidem.
L. Cum in plures 60. §. 1. ibidem.
L. 3. ff. de cu. ac. funer. pag. 211.
L. 6 ff. Qui test. fac. poss. part. 100. num. 355.
L. Non minus 31. §. vn. ff. de hered. instit. pag. 12. num. 57. pag. 21. nu. 103. pag. nu. 169.
L. Sed si plures 10. §. 2. ff. de vulg. pag. 89. num. 237.
L. More 8 ff. de adquir. her. pag. 101. 357.
L. Gerit 88. eod. tit. pag. 37. num. 161. pag. 52 num. 225.
L. Per Procuratorem 90. eod. tit. pag. 89. num. 327.

- L. Legatum* 116. §. *seruo*, ff. *delegat.* 1. pag. 11. num. 43 pag. 98.
 p. 33. num. 147.
L. Si Titio 55. §. 2. ff. *de legat.* 2. pag. 11. num. 51. pag. 19. num.
 97. pag. 38. num. 168.
L. Vnum ex fam. 67. §. 1. eod. tit. pag. 91. 33.
L. Quaesitum 78. §. *illud fortè*. ff. *de legat.* 3. pag. 78. num. 303.
L. 5. ff. *ad l. Falcid.* pag. 101. nu. 359.
L. 18. ff. eod. tit. pag. 85. num. 315.
 §. *eius leg.* *ibidem*.
L. In ratione 34 eod. tit. pag. 26. num. 128.
L. In quantitate 72. ff. eod. tit. *ibidem*.
L. 5. §. 20. *vers. certè*, ff. *ut in posses. legat.* pag. 45. num. 186.
L. 1. *ad S. C. Trebel.* pag. 90. num. 330.
 §. 1. *Cum conord.* *ibidem*.
L. 4. ff. eod. tit. pag. 101. num. 357.
L. Hereditas 34. ff. *de adquir. rer. dom.* pag. 12. num. 57. pag. 21. nu.
 103. pag. 40. num. 169.
L. Hereditas 62. ff. eod. tit. pag. 11. num. 51. pag. 19. num. 97.
L. Pomponius 13. §. *non autem*. ff. *de adquir. posses.* pag. 35. nu. 166.
 pag. 50. num. 208. pag. 52. nu. 215.
L. Is qui pro emptore 15. ff. eod. tit. pag. 11. num. pag. 19. num. 98.
 pag. 33. n. 147.
L. Possessio 20. ff. eod. tit. pag. 60. num. 2237. pag. 11. nu. 53. pag.
 19.
L. Heres 22. *ibidem*.
L. Rerum mixtura 30. ff. eod. tit. pag. 69. nu. 272. ad 287.
L. 44. §. *nondum*, eod. tit. pag. 61. num. 551.
L. 1. ff. *de separat.* pag. 89. num. 327.
L. 1. §. 1. ff. *Quor. bonor.* pag. 54. nu. 220.
L. Denique 13. §. *Quaesitum*, ff. *quod vi, aut clam.* pag. 11. nu. 517.
 pag. 19. num. 97. pag. 39. num. 138.
L. Si servus 18. ff. *de stip. serv.* 85. à num. 315.
L. Servus 35. eod. tit. pag. 11. nu. 51. pag. 19. nu. 97. pag. 39. n. 147.
 L. No;

L. Novatio 24. ff. de novat. pag. 12. num. pag. 21. num. 103. pag. 40. num. 169.

L. 1. §. 1. Si is quo testam. lib. &c. pag. 11. num. 51. pag. 19. nu. 97. pag. 39. num. 168.

L. 1. ff. expil. hered. pag. 54. num. 219.

L. 3. ff. eod. tit. ibid.

L. fin. ff. eo tit. pag. 39. num. 168. pag. 40. num. 200.

L. 1. & tit. ff. de coll. & corpor. pag. 69. à num. 272.

L. Postliminaj §. 1. ff. de capt. pag. num. 240.

L. In bello 12. §. facti, ff. eo tit. pag. 65. nu. 262.

L. Bona 22. §. qui peculiari, eo tit. ibid.

L. 119. ff. de v. s. pag. 12. num. 59. pag. 23. num. 114. pag. nu. 128. pag. 80. num. 304. pag. 101. num. 57.

L. 178. §. 1. ff. eo tit. ibidem.

L. 24. ff. de R. I. pag. 12. num. 57. pag. num. 103. pag. 40. num. 169. pag. 53. num. 218.

L. 62. ff. eo tit. ibidem.

Ex Codice.

L. 9. C. de positi pag. 11. num. 51. pag. 19. num. 97. pag. 39. nu. 168.

L. 11. De locat. & conduct. pag. 55. nu. 222.

Ex Authenticis.

Authent. de nupt. coll. 8. pag. 55. à num. 222.

Ex Institutionibus.

§. Sed & illud, de adopt. pag. 102. num. 360.

§. Si ab hostibus, quib. mo. ius pet sol. pag. 27. num. 130.

§. 1. De auct. tut. pag. 101. 357.

§. 2. De reb. corp. & incorp. pag. 12. num. 59. pag. 21. num. 104.

§. 2.

§. 2. De hered. instit. pag. 11. num. 53. pag. 12. num. 57. pag. 19. num. 98. 32. num. 147.

§. De pup. subst. pag. 90. num. 330.

§. 1. De fideic. hered. ibidem.

Princip. de stip. serv. pag. 12. num. 57. pag. 21. num. 103. pag. 40. num. 169.

§. 10. De locati, & conduct. pag. 56. num. 223.

§. fin. eo tit. pag. 53. num. 225.

Ex Decretalibus.

Cap. ex parte de arbitris, pag. 56. num. 223.

Cap. fin. eo tit. ibid.

Cap. Cum Martha, de celebrat. Missar. pag. 55. num. 222.

Ex Libro sexto.

Cap. Si gratiose, de rescript. pag. 56. num. 226.

Cap. Quicumque de heret. pag. 50. num. 205.

Errata maioris notę.

P. 1. lin. 2. *viri*, lege *veri*. Pag. 2. lin. 8. *ob*, le. *ab*. Pag. 5. lin. 2. lege *inhabile*. Pag. 7. l. 15. le. *à rebus*. P. 9. l. 15. l. *ens*. P. 13. l. 12. le. *pro-*
bent. P. 15. l. 3. le. *defuncti*. P. 16. l. 21. le. *suppono*. P. 21. l. 4. le.
Ecclesiam. P. 24. l. 5. l. *transibit*. Pag. 30. l. 22. post *accidentia*,
adde, & non tamen destruuntur si solum in materia subiec-
tantur, &. P. 42. le. *quidam* 29. cau. 24. P. 53. l. 11. le. *superet*,
& eijciat. P. 61. l. 9. dele *potentialem*, le. *actualem*. P. 56. l. 18
sed & hoc. le. *sed adde* 9. §. 8. P. 75. l. 2. *dura*, leg. *dum* l. 16. le.
Repetamus. P. 78. l. 3. l. *artis*. P. 82. l. 7. l. *arx* l. 12. le. *sulphura-*
bium. P. 83. l. pen. le. *obviam*. P. 90. l. 1. le. *esse*. P. 96. l. 15. le. *scire*.

NATURA INGENUIT HOMINI CIVI-
ditatem viri inveniendi, *Cicer. 2. de Finib.*

Ad leg. Cum heredes 23. ff. de acquiren. possess.
LIBER VNVS.

TEXTVS.

Cum heredes instituti sumus, adita hereditate, omnia quidem iura ad nos transeunt: possessio autem nisi naturaliter comprehensa ad nos non pertinet.

In his, quæ in hostium potestatem pervenerunt, in retinendo iura rerum suarum singulare ius est, corporaliter tamen possessionem amittunt: neque enim possunt videri aliquid possidere, cum ipsi ab alio possideantur: sequitur ergo ut reuersis his nova possessione opus sit, etiam si nemo medio tempore res eorum possederit. Sic Iavolenus in l. cum heredes 23. ff. de acquir. hered.

Lex ista immensam, & subtilem continet materiam, partim à doctissimis iuris interpretibus bene tractatam, partim verò non satis perpensam. Etenim, in pelago ferè immenso iuris civilis, nec cuicumque, neque fortè pluribus, etiam valdè ingenio pollentibus omnia rimari licet. Non tamen admiratione caret, quod scopula in quibus

A

omnes

omnes offendunt, minus caveantur. Nos etenim Canonum sacrorum licet professioni dedimus nomen, accipientes à præceptoribus, quod canon sine lege nihil valet, privatim quandoque legali disciplinæ vacavimus, & in hac lege, & alijs, in eandem sententiam allegatis, aliquid latere ab interpretibus non animadversum observavimus.

3 Hoc ergo, ob ipsis incognitum, præstare promittimus, abstinentes à communi vitio aliquorū recentiorum, qui cum sint amantissimi, & ad plurimum scribæ, se pro scriptoribus venditant, simul profitentes aborrere vitium transcribendi.

4 Allegationes DD. omittam, cum eorum doctrinam non probabo: neque enim ad scribendum impellit nos in eos livor, sed assequendæ veritatis amor. In quo etiam mihi consulo. Quis enim stabit pro me, aut sine stomacho leget: si videat vnum Donellum à me reiectum, quanto plus, si etiam Osuald. Cujat. & plures alios?

5 Placita DD. quando fuerit opus, transcribam. Cætera ex propria penu producam. Et, quia materia id expostulat, paraphrasticè agam.

6 Ait lex: *Cum heredes instituti sumus*: Hæc respiciunt, & pertinent ad titulum *de heredibus instituendis, lib. 28. pandect. tit. 4.* nec habeo quid novi proferam, ideo remitto ad classicos.

Ait

3

Ait lex: *Adita hereditate*: Hic sistendum, & vi- 7
dendum, quid sit hereditas: etenim, licet à Gaio
definita in l. *Nihil aliud* 24. ff. de verb. sig. & à Iuliano
in l. *Hereditas* 6 2. ff. de R. l. & utrobique sub eadem
verborum conceptione, scilicet, *quod hereditas nihil
aliud est, quam successio in uniuersum ius, quod defunctus
habuit.* Adhuc tamen non est clarior definitio, quā
definitum, propter varia interpretum placita. Non
enim concordant circa acceptionem verbi *Succes-*
sio, positi loco generis, ut constat ex Donello, &
Osuald. 6. com. 2. Valentia de adq. her. cap. 1. num. 14.

Mihi non est in animo in omnibus omnia pro- 8
sequi, sed certiora, vel statuere, vel supponere. Ve-
rior acceptio est, quod verbum, *Successio*, significet
rem, quæ succedit, ut benè Barth. Donell. & re-
centiores, qui optimè hoc expendunt.

Constito in hac definitione, *successionem esse rem*, 9
quæ succedit. Suboritur quæstio: quæ sit hæc
res?

Omnes iuris interpretes clamant: leges habere 10
exosas fictiones, cum non sint aliud, quam falsita-
tes, & mendacia. Ad quod probandum allegant
iura, quæ pro allegatis habeamus.

Cæterum, & si hoc sit verissimum, & agnoscant 11
legum interpretes, non satis est, quin ipsi non de-
lectentur in fictionibus, taliter, quod pluri ha-
beatur, qui plus fingit. Ea est conditio veritatis

4.
apud plures legistas, vt credant multi, obtinuisse
artem boni, & æqui, si se bonos fictores ostendâr;
vt inde suspicari liceat, ideò in foro advocatos ra-
ros experiri amatores veritatis, quia in Academijs
inter fictiones, falsitates, & mendacia enutriun-
tur, vnde plurimorum anxietas tota versatur in
adumbranda veritate.

12 Solemnior autem fictio, quæ pro re magni mo-
menti à sapientissimis venditur, est illa quam
vocant, *fictionem hereditatis*, adeò ipsis vtilissima,
quod si tolleretur, idem esset, ac confundere or-
dinem vniuersi.

13 Sed salva pace, nobis videtur, quod si sublata
aliquando fuerit, nil aliud futurum, quam tolle-
re inutiles tractatus, crassos errores, & maximam
confusionem, quam propter hanc fictionem pa-
tiuntur, non solum scholares, verumetiam doctis-
simi præceptores.

14 Quantum autem extollant legistæ hanc fictio-
nem, animadverti potest ex his, quæ adducit qui-
dam Auctor satis doctus, & quantum capio, per-
spicacis ingenij. Inquit ille.

15 Inter has *fictiones à iure introductas*, primum sibi ven-
dicat locum *fictio hereditatis*. Nam ratio, & æquitas na-
turalis disclabat, utilitasque publica exigebat, vt, de bo-
nis labore proprio acquisitis, moriens, qui pro arbitrio dis-
poneret; (credo esse Mendosum codicem, quo vtor)

5
non minus quam inter vivos. Princip inst. de l. fus. Can. Toll.
eas res industria sua partas, bene de se meritis, aut amicis
relinquere valeret. l. vel negare. ff. testam. Quema dm. testam.
aper. l. 1. C. de sacror. Eccl.

Verumtamen, supradicta iuris, aequitatisq; rationi obsta- 16
bat alia iuris ratio. Nam cum dispositio hac ultima post
mortem cōferretur, l. 1. ff. de testam. necessario fatendum erat
conferri illam in tempus habile, & ideò inutilem, invali-
damque futuram. Argum. l. si ego 9. §. 1. ff. de iur. dot. l. sti-
chus 39 ff. de Anum. test. l. quod sponsa, C. de donat. ante
nupt. cum eo quidem tempore, res de quibus disponebatur, 17
non in disponentis, sed nullius essent in dominio, primòque
occupanti acquirenda forent, cum nihil sit eius, qui nullus
est. Seneca epist. 103. l. 1. §. 1. ff. de R. D. l. 3. in princ. ff. de 18
pecul. l. demique 13. §. quæsitum ff. quod vi, aut clam. Et
paulò post.

Quo equidem iuris principio resultabat maximum in- 19
conveniens, & perniciosum communi hominum societati
malum oriebatur. Quis enim acquireret? quis paria iuri
curaret? si caderent bona nostra nobiscum, inquit Seneca
epist. 103. Nec filijs, agnatis, aut amicis, ut par erat, re-
linqui possent. l. qui tutelam 28. ff. de testam. tut. l. amicis-
simos 33. ff. de excus. tutor. Sed potius primo occupanti ex- 20
traneo forsàn, & malè merito defuncti acquireretur. Quod
morienti luctuosum esset, & triste argum. l. pen. §. matre, &
vxoze, ff. de legaz. 2.

Deinde, si bona cuiusque morientis prada, & rapina oc- 21
cupan-

cupantium paterent, communis hominum societas (quàm leges quietam, tutamque conservare maximè student, l. ut vim, ff. de l. et l.) discordijs, et cadibus turbaretur, et tẽpus illud mortis, quod securum, atque tranquillum, tam morienti, quàm illius familiae esse oportebat, tumultuosum redderetur, et infidum, fraudibusque, et violentijs plenum.

22 His igitur malis, ut civilis legislator obviam iret, cumulum illum bonorum, qui post mortem alicuius remanet, in quo actiones, et obligationes, tam actiue, quàm passivæ, et res mobiles, et immobiles continentur, in vnum corpus collegit, et simul personam quandam fictam, et imaginariam induxit, quæ in omne ius defuncti succederet, et intellectu ab ipsis abstracta, et non sensibus, sed mente percepta, defunctum repræsenteret, eiusque locum obtineret: ita ut rerum omnium, quæ defuncti fuerant, dominium, ex mortis instanti nunquam interruptum continuaret, perinde ac si per ipsius hereditatis personam defunctus adhuc vivus censeretur, et res in dominio proprio retineret, l. liber homo 13. §. si servus hereditarius, ff. ad l. Aquil. l. si ante aditam, ff. de interrog. in iu. fac. l. non minus 31. §. 1. ff. de her. inst. l. legatum 116. §. servo, ff. de leg. 1. l. si Titio 55. §. 1. ff. de legat. 2. l. hereditas 34. l. hereditas 62. ff. de acq. rer. dom. l. si is, qui pro emptore 11. in fin. ff. de vsucap. l. mortuus 22. ff. de fidei. l. nihil aliud 24. l. cum hereditas, C. de pos.

24 Unde eleganter Papinianus scripsit in l. hereditas 50. ff. de petit. heredit. Hereditatem, etiam sine vlllo corpore, iuris intel-

intellectum habere. Quamvis enim verè, & naturaliter personam, aut corpus hereditas non habeat, cum intellectualis sit, & incorporea, l. 1. §. 1. ff. R.D. Princ. inst. de rer. corpor. & incorpor. Iure tamè civili intellectum corporis habere dicitur, cum personam, corpusque à iure inductum habere intelligatur, & ideò ius, noménque iuris appellatur, l. quoties 9. §. heredes, ff. de her. instit. l. Pecunia 178. §. 1. ff. de v. s. & domina rerum hereditariarum, quas in se continet, censeatur, d. l. lib. homo, §. si servus hereditarius, ff. ad l. Aquil. l. si ante aditam, ff. de interr. in iu. fac. l. non minus 31. §. 1. ff. de her. instit. l. deniq; §. questum, ff. quod ui, aut clam, l. 1. §. 1. ff. si is, qui testam. lib. &c. Ita tamen, ut licet omnes res hereditarias in se comprehendat. l. si unus 27. §. pen. ff. de pact. l. si quis 7. §. vlt. ff. de excep. rei iud. aerebus tamè ipsi intellectu abstracta, nec ipsa, neq; illi us pars in nulla re singulari propriè intelligatur. l. quāvis 14. ff. si quis om. ca. test. Hæc ille. Ex quibus hæ propositiones eliciuntur.

Prima, ex num. 17. Quod hac fictione cessante, bona decedētis essent in nullius dominio, primoq; occupanti adquirendæ forent.

Secunda, ex num. 18. Quod hoc probatur ex legibus ibi allegatis, scilicet l. 1. §. 1. ff. de R. D. l. 3. ff. de pecul. l. 13. §. questum, ff. quod vi, aut clam.

Tertia, ex num. 19. Quod hac fictione deficiente, non esset qui adquireret, nec, qui parta tueri curaret.

- 31 Quarta, ex num. 20. Quod non possent bona relinqui filijs, aut agnatis, aut amicis, sed potius extraneo primo occupanti competere.
- 32 Quinta, ex num. 21. Quod bona cuiusq; decedentis prædæ, & rapinæ occupantis paterent, & communis hominum societas discordijs, & cædibus turbaretur.
- 33 Sexta, ex num. 22. Quod his omnibus occursum est à legislatore civili, colligendo cumulum bonorum in vnum corpus, & simul personam quandam fictam, & imaginariam inducendo, quæ in omne ius defuncti succederet, continuaretq; dominium defuncti.
- 34 Septima, ex nu. 23. Quod hoc probatur ex l. 13. §. 2. ff. ad l. Aquil. l. 15. ff. de interrog. in iur. fac. l. 31. §. 1. ff. de her. inst. 116. §. 3. ff. de leg. 3. l. 55. §. 1. ff. de leg. 2. l. 34. l. 62. ff. de adq. rer. dom. l. 15. in fin. ff. de vsucap. l. 22. ff. de fidei. l. 24. ff. de v. s. l. 9. C. depositi, ibi alleg.
- 35 Octava, ex num. 24. Quod etiam hoc probatur ex Papiniano in l. 50. ff. de petit. heredit. ibi allegata.
- 36 Nona, ex num. 25. Quod hereditas, siue hæc res ficta, iure civili intellectum corporis habeat, cum intelligatur habere personam, corpusque à iure inductum, & inde nomen iuris appellatur.
- 37 Decima, ex num. 26. Quod hæc res ficta, dicatur dominia, d. l. 13. §. 2. ad l. Aquil. l. 15. de interrog.

9
*in iur. fac. l. 31. §. 1. ff. de her. instit. l. 13. §. 1. ff. quod vi, aut
clam. l. 1. §. 1. ff. si is, qui test. liber. &c.*

Vndecima, ex num. 27. Quod hereditas distin- 38
guitur à rebus hereditarijs per abstractionem in-
tellectus.

Nobis autem hæc alienissima à vera philoso- 39
phia, quam affectarunt iuris conditores, ut testa-
tur Ulpianus *in l. 1. §. 1. in fin. de l. & l. eorumq; placit*
tis adversa, iudicamus, & minus digna, quod in
Academijs audiantur.

Constito, igitur, quod *Successio* in definitione 40
hereditatis est res, quæ succedit; necessario se-
quitur hanc rem esse aliquod ens. Inde conse-
quentè oritur quæstio.

Utrum hereditas sit ens reale, vel rationis? 41

Ex intelligentia huius quæstiones, pender co- 42
gnitio huius rei, tot seculis incognita, tot paginis
tractata, numquam verò satis aperta, vel decla-
rata.

Et videtur *Successionem* hereditatem, siue rem, 43
quæ succedit, esse ens rationis. Primò: quia est
fictio, seu res ficta, ut omnes fatentur.

Secundò: quia solum consistit per intellectum, 44
nec aliam existentiam habet.

Tertiò: quia lex civilis fingit id, quod non est 45
ad modum entis, quod est propriissimum ens ra-
tionis.

46 Quartò : quia hoc expressè colligitur ex Var-
conio, qui pro hac fictione allegatur lib. 3. *Declara-
tion. iur. declar. 48.* vbi sub num. 2. ait : *Nunc videndum
est, quid sit hereditas. Quis autem ignorat, hereditatem ni-
hil aliud esse, quam successionem in vniuersum ius, quod
defunctus habuit tempore mortis. Sed huiusmodi successio-
nem, non homo, sed lex facit. Mortuo enim homine, lex col-
ligit omnia eius iura, & actiones, ex quibus facit quemdam
cumulum. Hinc lex dicit : Nihil aliud est hereditas, quam
successio : Supple tu facta à lege. Et in hunc bonorum cu-
mulum succedit lex suscipiendo omnia defuncti bona. Hac
autem successio facta à lege, vocatur hereditas, quæ est, quæ-
dam domina bonorum illorum, l. non minus, ff. de her. instit.*

47 Et postea num. 16. Et vt plenius, faciliusque hæc in-
telligantur, rursus dicam. Mortuo aliquo, ciuitas, siue lex
colligit omnia ipsius mortui iura. Horum iurium, tam vi-
tium, quàm directorum, quemdam efficit cumulum, in quem
succeditur à ciuitate, seu à lege, eaque successio est, quædam
quasi puella omnium iurium defuncti domina ; quæ à iure
appellata est hereditas. l. nihil aliud, ff. de v. s. Et hoc est,
quod ait lex. Nihil aliud est hereditas, quam successio in
omne ius defuncti : successio, inquam, facta à lege, non ab
homine. Homo, enim multo tempore post succedere potest, vt
refert Barib. in d. l. bona, num. 3. Hæc autem puella, idest,
hereditas, interdum in testamento ab ipso defuncto cuiuspiam
spondetur, interdum à ciuitate, siue à lege defertur, &c.

48 Hic, vt vides, adest, siue adsunt entia rationis ;

verius tamen chimæra. Cum E.G. ex bonis nonagenariæ, vbi sunt armenta, iumenta, pecudes, anfares, gallinæ, arbuſta, vineta, prædia, & alia minutiora, conſingitur illa puella, quæ dicitur hereditas, & deſpondetur.

In his eludendis non ponamus robur. Ad noſtrum propoſitum ſufficit quod ex dictis elicitur, ſucceſſionem, ſive hereditatem eſſe ens rationis ſecundum placita DD. 49

Allegant plura ad hoc probandum, ſed ea non expendunt. Nos bona fide expendemus, quod præ eis facere poteſt. 50

Et primo loco allegatur *l. liber homo 13. §. ſi ſervus hereditarius, ff. ad l. Aquil. cum ſuis concordantibus*, quatenus habent, quod hereditas eſt domina. 51

Quæ leges ita expendi poſſunt. Dominium ſolum perſonæ competere poteſt. Sed dominium competit hereditati. Ergo hereditas eſt perſona. Maiorem fateor veram, ſub diſtinctione, de qua poſtea. Minor eſt textualis, & conſequentia legitima. Sed hereditas non eſt perſona vera. Ergo eſt perſona ficta. 52

Secundò, allegatur *l. legatum 116. §. ſervus, ff. de legat. 1. cum ſuis concordantibus*. 53

Quæ leges ita poſſunt induci. Id quod non eſt perſona vera, & fungitur vice perſonæ, eſt ens ra- 54

tionis, seu persona ficta; sed hereditas non est persona vera, & fungitur vice personæ: Ergo hereditas est ens rationis, siue persona ficta.

55 Potest vigeri hoc argumentum ex Florentino in d. l. mortuo 22. ff. de fideius. vbi ait: Mortuo reo promittendi, & ante aditam hereditatem fideiussor accipi potest, quia hereditas personæ vice fungitur, sicut municipium, & decuria, & societas.

56 Sic potest efformari argumentum. Municipiū, decuria, vel societas, non sunt persona vera, sed ficta; sed his comparatur hereditas. Ergo hereditas non est persona vera, sed ficta.

57 Tertiò loco, allegatur l. hereditas 34. cum suis concordantibus, ff. de adquir. rer. dom. quatenus habet, quod hereditas obtinet, vel sustinet locum defuncti.

58 Argumentum ita confici potest. Quod sustinet locum defuncti est ens rationis, siue persona ficta; sed hereditas sustinet locum defuncti. Ergo hereditas est ens rationis.

59 Quartò loco, allegatur l. 1. §. 1. ff. de rer. diu. cum concord. quatenus habent, quod hereditas est res incorporalis.

60 Argumentum ita procedere potest: Quod est incorporale, & concipitur cum corpore, est ens rationis, siue persona ficta, sed hereditas est res incorporalis, & concipitur cum corpore. Ergo est ens rationis.

Quintò

Quintò loco, producitur pro huius partis A- 61
chile, Papinianus in d. l. s. ff. de petit. hered. cuius ver-
ba: *Hereditas, etiam sine corpore, iuris intellectum ha-*
bet.

Ex quibus sic argui potest, id quod est sine cor- 62
pore, & habet iuris intellectum est ens rationis,
sed hereditas est sine corpore, & habet iuris intel-
lectum: Ergo hereditas est ens rationis.

Sextò, & vltimo loco allegantur pro hac parte 63
d. l. 24. ff. de v. s. d. l. 62. ff. de R. l. in quibus habetur
definitio hereditatis.

Hæ leges, vt probant, ita induci debent. Suc- 64
cessio, seu res, quæ succedit in vniuersum ius de-
functi est ens rationis; sed hereditas est res, quæ
succedit in omne ius defuncti: Ergo hereditas
est ens rationis.

In contrarium faciunt plura firmiora, meo vi- 65
deri, & insolubilia. Sed ante quam ea proponamus,
examinandæ sunt illæ vndecim propositiones, è
DD. placitis elicita.

Prima propositio ex num. 28. *Quod hac fitione 66*
deficiente bona decedentis essent in nullius dominio, primò-
que occupanti acquirenda forent.

Hæc propositio in se est falsa, vt suo loco di- 67
cam, pronunc tantum dico, quod nemo cordatus
philosophus concedet, bona ideò esse in dominio
alicuius, quia sunt in dominio entis rationis.

Quod

Quod cum sit quid fictum, nullam proportionem habet cum dominio vero.

68 Secunda propositio ex num. 29. Quod prima probatur ex l. 1. §. 1. ff. de R.D. fortè voluit allegare auctor, l. 1. ff. de adquir. rer. dom. iuncta l. 3. ff. de tit. Sed nec illa lege, nec alia probatur d. propositio. Nam id solum probatur illis legibus. Scilicet, id quod nullius est occupanti concedi. Sed prius debebat probari, bona decedentis, deficiente hac fictione, futura fore nullius. Quod non probatur, neque probabitur.

69 Tertia propositio ex num. 30. Quod hac fictione cessante, non esset qui acquireret, nec qui parta tueri curaret.

70 Hæc propositio, nec est digna dialectico parvo. Quomodo ens rationis acquireret? Quomodo parta tueri curabit? Sed de hoc postea.

71 Quarta propositio ex num. 31. Quod cessante hac fictione, bona relinqui non possent filiis, aut agnatis, aut amicis.

72 Hæc propositio quoad filios falsa est, quia inter patrem, & filium non intercedit hereditas, ut omnes fatentur, per text. in l. in suis 11. ff. de liber. & posth. De reliquis postea inutilitas huius fictionis ostendetur.

73 Quinta propositio ex num. 32. Quod bona cuiusque decedentis, prædæ, & rapinæ occupantis paterent.

Hæc

Hæc propositio denotat hereditatem esse Go- 74
liath, vel Gigantem incantamento bonis defun-
ctus adhærentem, vel ad instar draconis Hesper-
idum custodis de quo Seneca in Hercul. Fur,

Aurifera vigilis spolia serpentis tullit, &c.

Et Lucan. lib. 5. Pharsal.

Aspera, acerba tuens immmani corpore serpens.

Etenim magis hæc entia conducunt ad custodiam
quam illa puella à Vaconio excogitata.

Sexta propositio ex num. 33. Quod his damnis 75
occursum est à legislatore civili, colligendo cu-
mulum bonorum in vnum corpus, & simul per-
sonam quandam fictam, & imaginariam indu-
cendo, &c.

In hac propositione diverso modo se habent 76
DD. Nam Vaconius *loc. cit.* ait: *Hanc fictionem fieri à
lege*, postea verò dicit, quod hoc facit ciuitas, siue
lex. Alij verò dicunt hoc facere legislatorem ciui-
lem.

Sed rogo : Quis fuit ciuilis legislator statuens 77
hanc fictionem? Quæ ciuitas eam inducens? Quæ
lex? Certè omnes leges iuris civilis Roma-
norum proponuntur nobis cum suis auctoribus.
Demonstretur lex cum suo auctore inducens hoc
ens rationis.

Sed quis confinger, non dico in municipijs, 78
sed in ciuitatibus? vocentur iudiciū, dialectici, &

requirantur de hac fictione: illam ridebunt. Interpellentur legum professores; (liceat verum loqui.) Certè si bona fide respondeant, maxima eorum pars dicet: se non curam, quid sit terminus, & multò minus, quid ens rationis.

79 Præterea, vel hereditas, seu fictio est constituta ab origine iuris civilis, & est res permanens, vel conficitur in instanti, quo decedit homo. Si dicatur primum: contra, quia tunc daretur hereditas viventis, quod reprobatur Pomponius in *l. 1. ff. de her. vel act. vend.* Si posterius: Quæro: decedente aliquo, in occulto loco, ubi per plures dies ignoratur eius obitus, quis conficit hoc ens rationis? de quo neque ciuitas, neque lex, neque legislator cogitavit?

80 Dicent, eo casu, & omnibus, propter necessitatem legem supplere.

81 Sed contra. Munus conficiendi ens rationis est peculiare humani intellectus, & essentia ens rationis consistit in fieri intellectus.

82 Ante enim, vel post operationem intellectus non est ens rationis, ut suppono ex logica, & metaphysica: Ergo lex non potest supplere.

83 Fortè tentabunt respondere: legem induxisse illam fictionem, quam postliminium appellamus, & semel constituta hac fictione à lege, non est necesse ad operandum, quod aliquis intellec-

rus fingat. Lex enim operatur semper, & vbiq.

Sed contra: lex in specie postliminij nō conficit ens rationis, sicut cōficitur à DD. in hereditate ficta. Etenim diversum est conficere id quod non est ad modum entis, quod faciunt DD. conficiendo illam puellam, quæ non est, ad modum puellæ: Aliud fingere id, quod est ad modum non entis, quod facit lex. Fingit enim, captum non fuisse apud hostes. 84

Deinde si res benè perpendatur, & potius rem significatam, quam modum significandi attendamus, prout attendi debet; quando dicit lex, quod fingit: in effectū, qui debet attendi, non est fictio, licet sit in modo significandi. 85

Sed quia hæc reconditoria sunt; nec nobis necessarius hic recursus ad demonstrandam nostram sententiam, pro nunc deueniamus ad alia, & postea de his edisseremus. 86

Et quidem, sequeretur ex hac fictione, quod solum vrentes iure civili Romanorum, vel illud imitantes, gauderent beneficio huius fictionis, & inter illos tantum esset hereditas, quod non solum est falsum, sed etiam hæreticum, ut infra docebo à num. 114. 87

Septima, & octava propositio, ex num. 34. & 35. Quod hoc probatur ex legibus sub n. 23. & 24. allegatis, de quibus dicam aptiori loco. 88

- 89 Nona propositio ex num. 36. Quod hereditas iure civili, & corporis intellectum habeat, cum intelligatur habere corpus, & personam.
- 90 Hæc propositio, quoad corpus est falsa, cum ius civile fateatur esse hereditatē rem incorporalem, ut in locis allegatis; & idem dico, quoad personam.
- 91 Decima propositio ex num. 37. Quod hereditas dicitur domina.
- 92 Hæc propositio improbabilis est, in hoc sensu, quod hereditas, quia est fictio dicatur domina: cum potius eo, quod est, seu dicatur domina, non est fictio.
- 93 Undecima propositio ex num. 38. Quod hereditas distinguitur à rebus hereditarijs per abstractionem intellectus.
- 94 Hæc propositio non est philosophica, quia verum, & fictum, seu ens reale, & rationis distinguuntur formalitèr, & ex natura rei absque operatione intellectus: & si hereditas est, quid fictum, ut dicunt DD. necessario ex rei natura distinguitur à rebus hereditarijs, quæ sunt quid verum, seu reale.
- 95 Deinde Dominus distinguitur à re dominata realitèr, non minus, quam homo à suo equo, & similiter hereditas cum sit domina, debet à rebus dominatis distingui realitèr.

Ex quibus videre licet parum fundamentaliter 96
versatos DD. in hac materia. Sed ad argumenta
ex legibus ab ipsis citatis deueniamus.

Primum argumentum desumitur ex legibus al- 97
legatis num. 23. scilicet, *l. liber homo, §. si seruus here-
ditarius, ff. ad l. Aquil. l. si ante aditam, ff. de interrog.
in iur. fac. l. nō minus 31. §. 1. ff. de hered. instit. l. si Titio 55.
§. 1. ff. de legat. 2. l. hereditas, 34. l. hereditas 62. ff. de adq.
rer. dom. & proponitur 52. cui argumento pro nunc
respondeo negando maiorem: quia dominium
non solum cadit in perso nam, sed etiam compe-
tit ei rei, quæ habet vicem personæ. Quare con-
cessa minori, negatur consequentia, quia heredi-
tas non est persona vera, neque ficta, sed in ali-
quibus habet vicem personæ, vti declaratur num.
147.*

Secundum argumentum desumitur ex legibus 98
allegatis num. 54. & proponitur num. 53. cui argu-
mento responderetur negando maiorem: patitur
enim instantias inuincibiles: Legatus Papæ fun-
gitur vice Papæ, & neque est verus Papa, neque
fictus Papa, neque fictio, neque ens rationis. Simi-
liter de Prorege, & de alijs innumeris. Responde-
bat quispiam Proregem esse Regem fictum, non
malè respondebat; nam alius est mercenarius, al-
lius pastor, Ioan. vers. 12. & 13. sed non hoc respon-
debat. Item, in Augustissimo Eucharistiæ Sacra-

mento, Corpus, & Sanguis Christi habent vices substantiæ panis, & vini substando accidentibus panis, & vini. Vide Becanum *de Sacram. in specie, cap. 17. qu. 12. num. 2. ver.* Tertiò, & Corpus, & Sanguis Christi non est substantia panis, & vini, neque vera, neque ficta, nec est fictio, aut es rationis.

99 Augmentum autem difficultatis adductum ex d. l. *mortuo 22. ff. de fideiussor.* altiore petit indaginem. Nam videtur illos terminos collectivos, *Municipiũ, decuria, societas*; sicut *populus, civitas, collegium*: denotare ens rationis, siue personam fictam.

100 Mihi autem, ex eo quod scripserit I. C. in illo *tex. Municipium* fungi vice personæ, aliter dicendum videtur: neque illos terminos collectivos significare personam fictam. Et si quispiam concipiat rem significatam per illos terminos ad modum entis rationis, hoc proveniet ex infirmitate intellectus. Nā si illi termini significant quid reale, prout significant, & velit quispiam, confingere ens rationis, non obtinebit, quia ut supra dixi num. 84. ens rationis non est concipere id, quod est ad modum non entis; sed è converso, est confingere id, quod non est ad modum entis. Ex entibus autem realibus non potest confici ens rationis, & si res significata dictis terminis, est ens reale in vanum laborabit, qui ex hoc ente reali velit confingere ens rationis.

Rem autem, significatam dictis terminis, non
 esse ens rationis, neque fictionem, ostendo abin-
 convenienti in hoc termino colectivo *Ecclesia*.
 Deus autem Ecclesià alloquitur, Ezechiel 16. *vers. 6.*

Sed quomodo id accipiendum sit peculiari lo-
 co exponemus: pro nunc dicimus, rem significatà
 hoc termino colectivo *Ecclesia*, eodem modo cō-
 cipi ac res significatas alijs terminis collectivis. Et
 si esset impiū, & hæreticū dicere rem significatam
 hoc termino *Ecclesia* esse ens rationis; esset falsum,
 & ineptū asserere, esse entia rationis res significa-
 tas alijs terminis collectivis. Vide à num. 272.

Tertium argumentum desumitur ex allegato
 num. 57. & proponitur num. 58. cui argumento
 respondeo negando maiorem, provt negari de-
 bet. Patitur enim hanc instantiam heres, & here-
 ditas vnius personæ vice funguntur, *l. heres, 22. ff. de*
vsucap. Heres etiam obtinet locum defuncti, *l. quo-*
ries, §. heredes, cum alijs, & tamen heres non est
 res ficta, seu fictio.

Quantum argumentum desumitur ex allegatis
 num. 59. & proponitur num. 60. cui argumento
 respondeo (quidquid sit de maiori propositione)
 negando minorem. Nam hereditas à lege non
 consideretur vt corpus. Etsi iuris professores eam
 considerant vt corpus, malè considerant: sicut
 Philosophi si considerarent animæ facultates, sive

animam separatam à materia, cū corpore, malè considerarent. Et Metaphysici, si considerarent ens abstractum ab omni materiali, & sensibili cum corpore, malè considerarent.

105 Quintum argumentum desumitur ex l. 50. ff. de pet. her. & proponitur num. 61. Ille text. est Papiniani, & ni fallor, elegantiore[m] continet philosophiam, quam viderint iuris interpretes, de qua speciali loco agendum à num. 291.

106 Sed hic annotandum: verba illa *iuris intellectum*
habet, egere declaratione. Nam vel possunt ita ac-
 107 cipi, vt activè significant. Et tunc erit sensus fal-
 108 sus; quia hereditas non intelligit. Vel possunt acci-
 pi, ita vt sit sensus: quod etsi non habeat corpus, tamen sine corpore agnoscat[ur] à iure esse aliquid: & hic sensus meo videri non est in se malus, sed
 109 credo, adhuc non esse sensum à Papiniano inten-
 tum. Vel possunt accipi, vt vulgò accipiuntur ab in-
 110 terpretibus, vt sit sensus, quod etsi hereditas non
 habeat corpus, fingatur à iure habere corpus, &
 hic sensus displicet, tum quia usurpare, pro fin-
 111 gere iuris intellectum habere, ex nullo probato au-
 ctore Latinæ linguæ perito colligere potui. Tum
 quia sententia Papiniani, vt suo loco exponam,
 112 non cogit nos, vt in hoc sensu accipiantur. Vel vl-
 timum possunt accipi, sicuti aliqui accipiunt, vt
 sit sensus, quod & si res hereditariæ non sint cor-

porales, sed consistant in iuribus, & actionibus, quæ sunt incorporalia, etiam intelligatur esse hereditatem. Et tunc sententia Papin. non erit adeò elegans, vt vendidatur à DD. cum scriptum sit in *d. l. 24. ff. de v. s. & l. 6 2. ff. de R. l. hereditatem esse successionem in iura defuncti, non in corpora; ex quibus apertius, nec in elegantius quàm ex d. l. 50. colligitur hereditatem succedere in incorporalia abstracta a corporibus.*

Præterea illud hic examinandum, quod ab interpretibus circumfertur: *hereditatem esse nomen iuris*, & expressè num. 19. *hereditatem esse nomen iuris civilis*, cum à iure ciuili corpus, & personam habere intelligatur. Quod velè ab ipsis de claratum; quia hæc prout iacèt, non solum sunt falsa, sed hæretica. Etenim 27. Num. capite, adest iudicium petitionis hereditatis, non alio iudice, quam ipso Deo. Textus ita habet: *Accesserunt autem filia Salphaad, filij Hopher, filij Galaad, filij Machir, filij Manasse, qui fuit filius Ioseph: quarum nomina, Maala, & Noa, & Segla, & Melcha, & Thersa. Steteruntq; coram Moysè, & Eleazaro Sacerdote, & cunctis principibus populi ad ostium tabernaculi fœderis, atq; dixerunt: Pater noster mortuus est in deserto, nec fuit in seditione, quæ concitata est contra Dñm sub Core, sed in peccato suo mortuus est: hic non habuit mares filios. Cur tollitur nomen illius de familia sua, quia non habuit filium? Date nobis possessionem inter cognatos patris nostri.*

Retulitque Moyses causam illarum ad iudicium Domini. Qui dixit ad eum: Iustam rem postulant filiae Salphaad: Da eis possessionem inter cognatos patris sui, & in hereditatem succedant. Ad filios autem Israël loqueris hæc: Homo cum mortuus fuerit absque filio, ad filiam eius transibit hereditas. Si filiam non habuerit, habebit successores fratres suos. Quod & si fratres non fuerint, dabitur hereditatem fratribus patris eius. Sin autem, nec patruos habuerint, dabitur hereditas his, qui proximi sunt.

¶ 116 Moyses natus fuit anno à creatione mundi 2 U. 403. Bellarm. Carrillo, Gordon. in chronologia d. anno. Vixitque 120. annis, Deuter. 34. vers. 7. & post multa secula fuit exauditum nomen Romanorum, etenim Urbs fuit condita anno à creatione 3 U. 252. & sic post ortum Moyſis 849. annis, ut ex d. Auctorib. probatur. Nec statim ius civile Rom. fuit constitutum: Sed leges 12. Tabul. fuerunt promulgatæ ab Urb. cond. anno 302. iuxta chronol. Fraymonij p. 16.

¶ 117 Ex quo textu duo colliguntur. Primū, esse hæreticum asserere, verbum *hereditas* fuisse adinventum à iure civili Romanorum. Etenim loc. Num. allegat. fit eius repetita mentio. Secundum, quod colligitur: hereditatem non esse ens rationis. Etenim esset absurdissimum asserere, Deum cogitasse tunc, vidisse, siue statuuisse super ente rationis.

¶ 118 Nec fit satis dicendo: Deum per verbum *hereditas*, significasse bona defuncti, non verò hereditas.

ditatem, provt à iure civili Romanorum confin-
gitur.

Nam respondeo : totam conceptionem iuris 119
civilis in hoc sistere ; quod *hereditas sit successio in v-*
niversum ius defuncti, tam activum, quam passivum. Hoc
autem totum continetur in hoc *text. Num.* Nec fa-
cilè creditu, quod Iudæi tantum succederent in
ius activum defuncti, non etiam in passivum.

Dicebat quispiam : à lege civili insuper fuisse 120
provisum, fingendo personam hereditatis, qui
ea iura sustineret, dum adita non fuisset, ne peri-
rent.

Respondeo : Idem inconveniens erat apud Iu- 121
dæos, & non legitur Deum Legislatorem induxis-
se illam fictionem sustententem iura ne perirent,
nec credi debet, vel potest, illam induxisse, nec
quod natura in necessarijs defecerit.

Dicebat alius : Iudæos, ex illa lege à Deo data, 122
fuisse constitutos heredes necessarios.

Respondeo, hoc gratis dici, etenim nullo iure 123
probat. Imò ex eo textu contrarium elicitur, si-
quidem spontè super hereditate Salphaad con-
tenderunt.

Deinde, si erant heredes necessarij, iam non da- 124
retur inter illos hereditas, vt testantur Dd. *per l. in*
suis 11. ff. de lib. & posthum. Adde etiam Genes. cap. 21.
vers. 10. vbi Sara dixit Abrahamo : *Eijce ancillam, &*

D

filium

filium eius, non enim erit heres filius ancilla cum filio libera.

125 Sextum, & ultimum argumentum desumitur ex legibus allegat. nu. 53. & proponitur num. 54. Quod argumentum infirmum est, & falsum, nec magis probat, quam hoc: homo est animal; sed animal est fictio: ergo homo est fictio.

126 Ex quibus infertur nullum argumentum efficax à Dd. produci probans hereditatem esse ens rationis.

127 At verò, hereditatem non esse ens rationis, præter ea, quæ elici possunt ex dictis, alia philosophica, & iuridica possunt deduci hoc probantia, & sit:

128 Primum argumentum. Ens rationis non est capax accidentium realium; sed hereditas est capax accidentium realium: ergo hereditas non est ens rationis. Maior est certa. Consequentia evidēs. Minor probatur. Id quod realitèr minuitur, & augetur, est capax accidentiū realiū, sed hereditas minuitur, & augetur; ergo hereditas est capax accidentiū realiū. Maior cū consequentia patet. Minor probatur ex *l. in ratione 30. l. in quantitate 12. in Princ. ff. ad leg. Falsid. l. pecuniæ 178. §. 1. ubi Pomponius habet: Hereditas iuris nomen est, quod accessionem, & decessionem, in se recipit: hereditas autem maximè fructibus augetur. Tunc sic: Fructus, quibus hereditas augetur, sunt accidentia realia; ergo hereditas est capax accidentium*

tium realium ; & per consequens non est ens rationis.

Secundum argumentum: Id quod est in rerum natura, non est ens rationis, sed hereditas est in rerum natura; ergo hereditas non est ens rationis. Mai. prob. ex Div. Thom. *1. p. qu. 16. art. 3. & 1. 2. qu. 8. ad 3.* vbi ait: *Intellectus, illud, quod non est in rerum natura, accipit ut ens in ratione.* Min. prob. ex Pomponio in *l. 1. ff. de her. vel act. ven.* vbi ait: *Si hereditas venierit eius, qui vivit, aut nullus sit, nihil esse acti, quia in rerum natura non sit, quod venierit.* Sed ut probatur in toto illo tit. hereditas de functi potest vendi; ergo hereditas est in rerum natura, & per consequens, non est ens rationis.

Dices: si hæc philosophia esset vera, sequeretur, quod, cive capto, non posset ius virtute postliminii eius iura cōservare in suspenso; sed hoc est falsum, & contra *§. si ab hostibus inst. Quib. mod. iur. postl. & tot sit. ff. de capt. & post. rev.* Ergo illud ex quo sequitur. Sequela probatur: iuxta hanc philosophiā accidentia realia non possunt esse sine subiecto reali, sed in philosophia legali possunt esse accidentia realia sine subiecto reali: ut sunt in postliminio; ergo sequeretur, quod postliminium non posset iura captivi servare in suspenso; sed sic est, quod servat postliminium iura captivi (quæ suppono esse accidentia realia) in suspenso: Ergo e-

tiam poterit ius civile servare accidentia realia in ente rationis, sive in fictione hereditas, sicut ea servat in fictione postliminij.

[131] Hoc argumentum optimum est, non verò insolubile, eius autem solutio pendet ex intelligentia huius textus, quem declaramus, illudque solvemus cum ad propriam sedem eius devenerimus num. 264.

[132] Tertium argumentum; Ens rationis solum habet esse, dum est obiectivè in intellectu, seu dum est infieri, & cessante operatione intellectus evanescit, ut suppono ex logica, & metaphysica. Vbi Suar. tom. 2. disp. 51. num. 6. sed ante, & post operationem intellectus datur hereditas, ut patet, ergo hereditas non est ens rationis.

[133] Confirmatur, & declaratur: de natura entis rationis est, quod solum sit, quando est infieri, sive quando actu conficitur ab intellectu; ergo lex nō potest facere, quod ante, vel post operationem intellectus consistat ens rationis. Quandoquidem lex non potest tollere naturas rerum.

[134] Ex dictis, & alijs, quæ brevitatis causa omittuntur, concluditur; hereditatem non esse ens rationis. Et cum sit res, quæ succedit, & necessario Ens, neque sit ens rationis. Sequitur esse ens reale. Sed quid est hoc ens reale?

Questionis resolutio.

Dico ergo : Hereditatem , sive successionem, 135
esse cadaver defuncti, sive materiam primam
in eo latentem.

Priusquam deveniam ab probationem , aliqua 136
supponenda sunt, & sic:

Primum : Compositum substantiale inesse pro- 137
ductum, veluti hominem viventem, constare ex
duobus principijs substantialibus, scilicet mate-
ria, & forma, ut docetur 1. Physic. cuilibetque
principio, ex suo conceptu formali, diversa mu-
nera, seu officia competere; videlicet materiæ pri-
mæ, utpotè puræ potentiæ, & principio receptivo
formarum eas recipere: formæ autem, sive animæ,
utpotè principio operativo, agere, sive operari. Li-
cet enim, tam actiones, quàm passionēs tribuan-
tur toti composito; passionēs tamen illud attin-
gūt primo, & principalitèr ratione materiæ, actio-
nēs verò ratione formæ.

Secundum suppositum : Quæstionis esse, utrum 138
sicut materia prima est receptiva formæ substan-
tialis, sit etiam receptiva formarum accidenta-
lium, ita talitèr, quod accidentia non subiecten-
tur in anima, neq; in toto composito ex corpore,
& anima, sed solum in materia prima : de hoc agi-
gitur

gitur *1. Physic. tex. 81. et seqq. Et 1. Physic. tex. 8. et 1. de gener. tex. 8. Optimè Suar. 1. Metaphysic. disp. 14. sect. 3. præcipuè num. 15.*

139

Tertium: Quæstionis etiam esse; vtrum homine defuncto, seu resolutio, ita resolvatur, vt non tantum anima separaretur à corpore, sed etiam accidentia pereant, & alia nova succedant in cadavere. Hanc quæstionē tetigi in Apparatu ad leg. Si is, qui pro emptore, ff. de vsucap. num. 252. sub terminis, quibus eam philosophi disputant *3. Physic. 73. et de gener. tex. 17.* scilicet, *an in corruptione substantiali fiat resolutio usque ad materiam primam.*

140

Qui dicunt accidentia recipi, siue subiectari in toto cōposito consequentèr asserunt, eo corrupto corrumpi accidentia: qui verò inquirunt, subiectari in materia, consequentèr affirmant, corrupto cōposito, accidentia non corrumpi. Ratio vtriusque clara est, philosophica simul, & iuridica: quia accessorium sequitur naturam sui principalis; etsi accidentia subiectantur in composito, sequitur, quod; eo destructo, vtpotè principali, etiam destruantur accidentia, vtpotè non dependentia à composito, sed tantum à materia, quæ cum composito non corrumpitur, cum sit incorruptibilis, vt docetur *1. Physic.*

141

Consequentèr, asserentes accidentia subiectari in materia prima, dicunt eam non tantum esse

receptivam, sed etiam retentivam formarum. Etenim licet, abstracta à forma, in suo conceptu formali, sive metaphysico, appetat omnes formas, & sit indifferens ad illas; tamen informata, præcipuè anima rationali, quæ est perfectior omnibus formis, quæ recipiuntur in ea, non habet appetitum ad alias, de quo disputatur 1. *Physic.*

In hac controversia valdè inter philosophos agitata, nolo me iudicem constituere. Tamen illà supponere est necessarium, quia ex eius notitia pèdet resolutio huius quæstionis. Nam quidquid sit de veritate huius controuersie apud philosophos; tamen in utroque iure necessario supponitur, in corruptione substantiali non fieri resolutionem usque ad materiam primam, sed in ea solum subiectari accidentia, ut in argumentis pro mea sententia adducendis apparebit.

Quartum suppositum: accidentia, tam absoluta, quàm respectiva esse omnia, quæ possunt adesse, & abesse absque subiecti corruptione. v. g. in homine sunt accidentia absoluta quantitas calor, color, &c. quæ immediatè subiectantur in homine: respectiva sunt res à natura paratæ, ut homini serviant, & sint in eius potestate. Quæ cum non hæreant actualitèr homini, sed tantum virtualitèr, & per se existant absque inhærentia, dicuntur accidentia respectiva, propter relationem,

142

143

nem,

nem, quam habent ad hominem, cuius gratia sunt creatae, & in cuius sunt facultate, sive potestate, quæ potestas quæritur ab homine medijs factis à iure probatis, vt in *tit. de adquir. rer. dom. & alibi passim*. Cum autem adquiruntur subiectantur in materia individuali, sicut cætera accidentia absoluta.

¶ 144 Quintum : Quod ex illis duobus principijs, quibus constat homo, quodlibet eorū per se sumptū non est homo, seu persona. Itaque anima rationalis separata à materia non est homo, neque persona. Similitèr materia separata ab anima rationali, non est homo, neque persona. Quia verò anima per separationē non amittit suas facultates, & munera, habetur in quibusdam ad modū personæ, & est quasi portio personæ, quare Caietan. in 3. part. qu. 6. art. 3. §. nota secundo, dixit esse semipersonam. Similitèr materia separata à sua forma habet sua munera, & officia, quæ habebat personata, vt ita dicam, habet enim facultatem recipiendi, & retinendi, & dici potest quasi portio personæ, sive semipersona, vt de anima dixit Caietan.

¶ 145 Sextū: scire debent legistæ quid sit persona; & si de hoc satis nō dixerō, aliundè ab eis inquirendū. Definitur à Boetio communiter recepto in lib. de duab. natur. sic: *Persona est rationalis naturæ individua substantia*. Estque ex sua natura incommunicabi-

lis, adeoque repugnat; ut persona alteri communice-
 tur; Quod Verbum divinum assumpsit na-
 turam humanam, eam divinæ personæ realiter v-
 niendo, non tamen assumpsit personam huma-
 nam propter repugnantiam, quæ in eo est, quod
 una persona alteri uniatur, de quo remitto ad
 ad Theolog.

His suppositis probo hereditatem, sive succes- 146
 sionem secundum philosophiam utriusque iuris
 esse cadaver. Utar hoc verbo pro materia prima
 in eo latente.

Hereditas est, quæ fungitur in aliquibus vice 147
 personæ defuncti, sed solum cadaver (præter ani-
 mam, de qua non est quæstio ad hunc tractatum
 pertinens) fungitur vice personæ defuncti, ergo
 cadaver est hereditas. Maior est Florentini in l. le-
 gatum 116. §. servo, ff. de leg. 1. & l. mortuo 22. ff. de fideius.
 & Paulo in l. si is, qui pro emptore 15. in fin. ff. de usucap.
 Minor probatur, solum cadaver retinet acciden-
 tia defuncti, sicut quando erat vivens. Ergo so-
 lum cadaver, est successio, sive hereditas defun-
 cti.

Confirmatur, & explicatur. Anima rationalis à 148
 materia separata, est semipersona, quia habet in
 quibusdam munera, seu vicem personæ, quæ ha-
 bebat personata; sed etiam cadaver habet mu-
 nera, sive vicem, quæ habebat personatum, ergo

cadaver, quod habet in quibusdam vicem personę
est hereditas.

149 Secundò probo conclusionem, & virgeo primū
argumentum. Iuris conditores nullibi scripserunt
hereditatem esse personam fictā, sed solum quod
hereditas fungitur vice personę. Sed non potest
considerari aliquid fungens vice personę defun-
cti, nisi cadaver: ergo cadaver est hereditas. Ma-
ior est certa, ne ostendent Dd. legem vbi heredi-
tas dicatur persona ficta. Minor ostenditur. Quia
in homine solū habent vices personę, materia, &
forma, seu anima simul sumptę, ergo extra per-
sonam, solum possunt remanere illę vices in ma-
teria, & forma, cum personalia sint intransmissi-
bilia. Sed anima, in qua remanent vices personę,
non est hereditas, vt suppono: ergo cadaver in
quo remanent vices personę est hereditas in phi-
losophia Iurisconsultorum. Hęc virgentur sexto
argumento vbi remitto.

150 Tertiò probo: ex textu à Dd. sapius allegatō
ad probandam personam fictam hereditas, qui
benè perpensus probat totum contrarium. Scili-
cet, *l. legatum 116. §. servo. ff. de leg. 1.* vbi ita habetur:
Servo hereditario recte legatur, licet ea (hereditas) adita
non sit: quia hereditas personę defuncti, qui eam reliquit
vice fungitur. Ex quo textu primo sic argumentor.
Hereditas, quam defunctus reliquit fungitur vice

personæ defuncti, qui eam reliquit, sed defunctus tantum reliquit cadaver, & res hereditarias, quæ non sunt hereditas, ut omnes fatentur, ergo cadaver defuncti est hereditas defuncti. Consequentia est evidens à sufficienti partium enumeratione.

Secundò, ex eodem text. sic argumentor. Defunctus reliquit cadaver, & hoc in bona philosophia fungitur vice personæ defuncti, & nihil aliud præter hoc, sed secundum Florentinum, id, quod reliquit defunctus, & fungitur vice personæ defuncti est hereditas: ergo cadaver, quod reliquit defunctus, & fungitur vice personæ defuncti est hereditas.

Tertiò sic, & contra personam fictam à DD. Hereditas fungitur vice personæ defuncti, qui eam reliquit, sed defunctus non reliquit personam fictam, sed cadaver, quod fungitur vice personæ defuncti; ergo hereditas non est persona ficta, sed est cadaver, quod reliquit defunctus, & fungitur vice personæ defuncti.

Quartò, ex eodem text. & contra personam fictam. Id quod fungitur vice personæ defuncti, est hereditas, quam reliquit defunctus, sed hereditas quam reliquit defunctus, non est persona ficta à DD. Ergo hereditas non est persona ficta.

Quintò, in eandem rem. Fikiones absque ne-

cessitate non sunt inducendæ, vt DD. clamant, & iura : sed non est necesse inducere personam fictā hereditatis ; ergo fictio hereditatis non est admit- tenda, sed reiicienda. Min. prob. Si aliqua ratione inducēda esset hæc fictio, ea foret, vt sit, quod fun- gatur vice personæ defuncti, sed defunctus reliquit hereditatē, quæ fungatur vice personæ defuncti ; ergo sine necessitate inducitur à DD. persona fi- cta, quæ fungatur vice personæ defuncti.

155 Quia argumenta ex hoc text. deducta, meo videri, sunt insolubilia præcludam evasiones, quæ contra ea possunt excogitari. Prima evasio est: Iu- risconsultum *in d.l.* per verbum *hereditas* intellexisse res hereditarias, non verò successionem, seu rem quæ succedit. Etenim multoties hereditas accipi- tur pro rebus hereditarijs, non verò pro heredita- te, seu re, quæ succedit.

156 Sed contra : hoc repugnat sententiæ Florenti- ni, qui tractat de hereditate, quatenus est res, quæ fungitur vice personæ defuncti, non verò de re- bus hereditarijs, in quas succeditur, & non fun- guntur vice personæ defuncti. Ergo hæc evasio præclusa.

157 Alia evasio : quod verbum *eam*, quod est rela- tivum, non referatur ad hereditatem, sed ad per- sonam, vt sit sensus, hereditas fungitur vice per- sonæ defuncti, qui eam, id est personam reliquit.

Sed

Sed contra: hæc evasio infert vim proprietati, 158
& veritati verborū. Nam defunctus non reliquit
personam, sed eam amissit, & persona evanuit, ver-
bum autem reliquit denotat aliquid fuisse reli-
quum, sive relictum, & persona non fuit relictā,
sed amissa. Ergo verbum *eam*, de quo in textu re-
fertur ad hereditatem, non ad personam.

Uterius, si verbum *eam*, refertur ad personam 159
eadem erit vis argumenti. Nam tunc erit sensus,
quod defunctus reliquit personam, quæ fungatur
vice personæ defuncti: ergo si personam reliquit
defunctus, non est ficta à lege, civitate, vel legisla-
tore, ut contendunt DD.

Addo quod hic sensus est absurdus. Defunctus 160
reliquit personam, quæ fungatur vice personæ. Est
etiam falsus, quia persona per mortem non relin-
quitur, sed desinit esse, vel amittitur.

Quartò principalitèr probo meam conclusio- 161
nem, ex iuribus asserentibus accidentia respectiva
iungi hereditati, vel esse penès illam, quæ deno-
tant hereditatem esse quid reale. Et primò est tex-
tus in l. gerit. 28 ff. de hered. instit. ubi habetur, quod in
hereditate est qualis qualis possessio. Tunc sic ar-
guo. Vbi est qualis qualis accidens, est qualis qua-
lis substantia, sed in hereditate est qualis qualis
possessio, quæ accidens ens: ergo in hereditate est
qualis qualis substantia. Discursus est legitimus,

162 & modus loquendi Pauli in illo text. mirabilis. Nam de materia prima quam statuimus, esse hereditatem, rectissime dicitur esse qualem qualem substantiam, nam ut dixit Div. August. relatus à

163 Suar. 1. metaphysic. disp. 13. sect. 11. in fine: *Materia prima est prope nihil.* Vnde obiter reiicienda venit declaratio DD. afferentium illa verba: *qualis qualis possessio*, accipienda esse de possessione *impropriissima, idest*

164 *nulla possessione.* Etenim hæc pugnant: *qualis qualis possessio*, & *nulla possessio*: sicut hæc: *qualis qualis substantia*, & *nulla substantia*. Materia prima, & si sit propè nihil, est *qualis qualis substantia*, non *nulla substantia*. In hereditate est *qualis qualis possessio*: ergo hereditas est *qualis qualis substantia*, & non ens rationis, sed cadaver, seu materia prima in eo latens, quæ est ens reale, & *qualis qualis substantia*, & nullū aliud potest assignari, quod sit talis substantia; ergo cadaver est hereditas.

165 Confirmatur primò hoc argumentum ex l. cum miles 30. ff. ex à quib. cau. mai. vbi ait Papinianus: *Quod possessio defuncti quasi iuncta descendit ad heredem.* Tunc sic arguo. Possessio defuncti, quasi iuncta descendit ad heredem. Ergo alicui substantiæ fuit quasi iuncta. Nec alia potest assignari, quam cadaver, ergo cadaveri fuit quasi iuncta. Nota obiter verbum *quasi*, sæpissimè denotare proprietatem, ut

Ioan.

Ioan. 1. *Quasi vnigeniti à Patre, & notat. in l. omnes populi. ff. de l. et l. et in l. 1. ff. de transact.*

Vndereicienda vis illata dictæ legi 30. reponendo pro verbo, *possessio*, verbum, *usucapio*, de quo dixi plenè ad l. *sis*, qui pro emptore à num. 466. 166

Confirmatur secundò, ex l. Pomponius 13. *S. non autem, ff. de adquir. poss.* vbi dicitur, quod *possessio testatoris* fuit morti iniuncta. Quæ verba optimè recipiunt hanc declarationem; quod *possessio testatoris* fuit iniuncta cadaveri, vt dict. loc. ostendi à num. 467. 167

Quintò principalitèr probo conclusionem, ex iuribus allegatis à DD. sup. num. 51. ex quibus probatur hereditatem esse dominam, contra l. *fin. ff. expil. hered.* vbi negatur hereditatem esse dominam. Quæ iura ita conciliantur, quod hereditas dicatur, & sit domina potentialis, non verò actualis, quæ conciliatio est vera, & quadrat illis legibus, nam vbi ex materia subiecta sufficit, quod hereditas sit domina potentialis, conceditur ipsi dominium, vt in *d. l. non minus, S. 1. cum suis concordan.* Vbi verò requiritur actuale dominium, negatur esse domina, vt in *d. l. fin. ff. expil. hered.* Tunc sic arguo. Dominium potentiale, vtpotè accidens potentiale, requirit subiectum potentiale, cui inhaereat, sed solum cadaver, seu materia prima in eo latens, est tale subiectum potentiale; Ergo cada- 168
veri

veri inheret dominium potentiale, sed id, in quo
hæret dominium potentiale est hereditas. Ergo
hereditas est cadaver.

169 Sextò, principalitèr probò conclusionem, &
simul confirmo primum, & secundum argumen-
tum adductum pro hac parte *ex l. 34. ff. de acqu. rer.*
dom. cum suis concord. Vbi habetur, quod here-
ditas personam defuncti sustinet. Tunc sic arguo,
solum propriè cadaver sustinet personam defun-
cti: sed id quod sustinet personam defuncti est
hereditas. Ergo cadaver est hereditas. Maior in
qua est difficultas probatur innumeris exemplis,
tum famæ, & honoris: quia cadaveri exhibetur
honor, qui viventi, & sæpè sæpiùs maior. Est-
que honor, & fama inter bona fortunæ prin-
ceps, summum, & iucundius bonum; in quo ca-
daver sustinet personam defuncti, vt videmus in
cadaveribus SS. quibus maior honos adhuc, quam
viventibus præstatur, & præstare tenemur, vt in *tit.*
de Reliq. & vener. SS. docetur. Item proportiona-
bilitèr hunc honorem exhibemus cadaveribus
fidelium, quos piè credimus in Dei gratia deces-
sisse. Item inter opera misericordiæ viventibus
factæ enumeratur cadaverum sepultura, Tob. 1. 2.
& 12. Covar. 2. var. 1. num. 10. Cadaverum cura sem-
per fuit apud omnes gentes, quædam fuerunt ma-
gno studio collecta, ingenti pretio redempta, in-
da-

dagata, purgata, honorata, coronata, vestita, ornata, larvata, condita, sepulta in montibus, in speluncis, insulis, lapidum acervo, nive, glacie, paludibus, alveo fluminis, arboribus, columnis, urbibus, domibus, agro, rure, de quibus aliqua retigi in appar. d. legis, & plurima hic afferre possem. Abstineo tamen, ne distraham mentem legentis.

Tum etiam in dedecore, & infamia sustinet cadaver personam defuncti; quædam enim comburuntur, ut hæreticorum, & sodomitarum, Iul. Clar. s. sententiar. §. hæresis num. 7. & §. sodomia num. 4. & utrobiq; addentes, & dixi in d. apparatu à numero 400. alia sepultura Ecclesiastica privantur, ut excommunicatorum, & eorum, qui mortem sibi consciverunt cap. ex parte 11. & cap. sacris 12. cum concord. de sepultur. Alia secantur in frustra, & suspensa in vijs exponuntur, alia canibus, bestiis, & avibus discerpenda obijciuntur. Iosue cap. 10. & 1. Reg. 17. de cadavere Goliath, & 4. Reg. 9. de cadavere Iezabel. & Hierem. 22. de cadavere Regis Ioakim: sepultura asini sepelietur putrefactus, & proiectus extra portas Hierusalem. Vbi D. Hieron. lib. 4. comm. in hoc cap. Pulchrè Prophetæ, dicit: Sepultura asini cum sepeliendum, ut alijs verbis significet insepultum, hoc est, à bestiis, avibusque lacerandum.

Si hæc ita sunt, provt verè sunt, & in his accideribus cadaver sustinet personam defuncti, quid prohibet, quod in alijs personam defuncti susti-

neat? Quid plura? Et quid succedit in locum defuncti, nisi cadaver? & cadaveris, nisi cineres?

[172] Septimò, principalitèr probo conclusionem. Vbi sunt, vel esse possunt in quibusdā vices personæ, ibi est hereditas, sed, extra animam in cadavere sunt, & esse possunt vices personæ: Ergo in cadavere est hereditas. Maior. probatur *in d. l. legatum 116. §. servo, ff. de leg. 1. cum suis concord.* Min!

[173] probatur: Nam personalitas ex sua natura intrinseca est adeò incommunicabilis, quod Verbum divinum assumpserit naturam humanam, personā verò humanā nō assumpsit, propter repugnantiam, quæ est in eo, quod duæ personæ realitèr uniantur, ut docent Theol. contra Nestorianorum errorum, & hæresim, de quo *in cap. quid. 29. can. 4. q. 3. vers. Nesto-*

[174] *riani.* Ideòque, quod est unius personæ, ratione personalitatis ad alium transmitti non potest: ergo solum in cadavere possunt esse vices personæ defuncti, quia & si non sit persona, est quasi portio personæ, siue semipersona, ut dixit Caietan. de anima separata.

[175] Confirmatur, & declaratur. Non possunt dari duæ personæ ita unitæ, quod una habeat vicem alterius, quia hoc repugnat naturæ personalitatis, quæ dicit omnimodam incommunicabilitatem; ergo non potest dari persona ficta, quæ sit eadem cum persona vera, ita ut inter illas sit communio

personalis; quia hæc communio personalis repugnat naturæ personalitatis; ergo necessario fatendum est ibi esse hereditatem, vbi solum est illud, quod habet, vel habere potest vicem personæ, sed hoc non est aliud, quam cadaver; ergo hereditas est cadaver.

Ex hac ratione corrigendi sunt penè innumeri DD. asserentes, ius ciuile tribuisse maiorem vim, & efficaciam personæ fictæ hereditatis iacentis repræsentandi defunctum, quam heredi: quia hæc vis, & efficacia non provenit beneficio iuris civilis, sed ex natura rei: quia cadaver ex natura rei est quasi portio personę defuncti, secus autem heres. 176

Ex qua philosophica, & iuridica ratione fluit, quod ipsi optimè statuunt, licet ignorantes verum fundamentum hereditati iacenti communicari multa alia iura, quantumvis personalissima, defuncti, quæ non communicantur heredi. Etenim si hoc volunt elicere ex eo, quod hereditas est persona ficta, malè inferunt. Tractant enim: Vtrum hereditas clerici iacens, gaudeat privilegio clerici, quoad forum, & hereditas minoris, privilegio minoris, & concludunt gaudere. 177

Imò ex hoc capite desumo octavum principale argumentum. Privilegium canonis est personalissimum; nec quod ego indignus habeo potest a-

179 liquo pacto transmitti in alium, & multo minus in personam fictam: at hoc privilegium remanet in cadauere clerici, & illud percutiens incurrit excommunicationem, sicut percutiens clericum viventem, vt fatentur à Barb. *relati in can. si quis suadente 17. qu. 14.* & à Thom. Delbene *de imm. Eccles. cap. 2. dab. 4. sect. 3. num. 9.* & nullum contradictorem inueni. Vnde ergo aderit ratio, qua probetur non remanere in cadauere priuilegium fori, sicut remanet priuilegium canonis? Sed in cadauere remanet priuilegium canonis. Ergo & cætera priuilegia, & accidentia personalia, & per consequens ibi est hereditas.

181 Præterea: si hæc priuilegia sunt personalissima, prout fatentur DD. melior philosophia est, quod remaneant in cadauere, quod est quasi portio personæ, seu semipersona, & verè fungitur in quibusdam vice personæ, quam quod transeant in personam fictam, in quo adest repugnantia. Tum quod hæc accidentia sunt intransmissibilia, tum quod subiectentur in ente rationis, quod est incapax accidentium realium.

182 Cum ergo hæc accidentia remaneant in cadauere, idem dici debet de cæteris, neque diuersa est ratio de alteris, quam de alijs. Imò si res bene perpendatur, difficilius est, quod priuilegium canonis remaneat in cadauere, quam cætera accide-

tia, etenim hoc accidens est spirituale, & minus proportionis habet cum cadavere, quam cætera, quæ non sunt spiritualia. Nec potest dici, quod hoc privilegio canonis gaudet cadauer propter characterem. Tum quod character non recipitur in materia, sed imprimitur in anima, *vt dico in cap. inter corporalia, de transl. Episc.* Tum quia plures hoc privilegio gaudent absque caractere, vt sunt Moniales, & Conuersi, siue Monachi laici.

Nonum principale argumentum, quod hic modus dicendi optimè quadrat menti Iurisconsultorum. Primò, quia nullibi scripserunt hereditatem esse personam fictam, nec locus designari potest in pandectis, vbi fictæ personæ hereditatis mētio fiat.

Secundò, quia illi dicunt hereditatem fungi vice personæ, & nos ostendimus hoc competere cadaueri.

Tertiò, quod ipsi dicunt hereditatem sustinere personam defuncti, & hoc nulli rei magis competit quam cadaueri.

Quartò (quod nos præterijt in apparatu ad l. si is, qui pro emptore num. 454.) quod ipsi dicunt, quod hereditas iacet, vt in l. denique 13. §. *quisitum*, s. ff. *quod vi, aut clam*, l. s. §. *ver. cert.* ff. *vt in poss. legat.* quod propriè conuenit cadaueri.

Quintò, quod ipsi hanc rem, quæ succedit, vocant hereditatem, quæ vox est diminutiua, dedu-

cta ab heræ, & sic hereditas est quasi parva domi-
na, & hoc rectè quadrat cadaueri, seu materiæ pri-
mæ, quæ est ferè nihil, vel propè nihil, & sic do-
minium, quod consideratur in hereditate, est om-
nium infimum.

881 Sextò, quod ipsi dicunt, esse in hereditate qua-
lem qualem possessionem, quod rectè congruit
materiæ primæ, quæ est qualis qualis substan-
tia.

189 Septimò, quod ipsi dicunt, esse iniunctam pos-
sessione hereditati, quod etiam rectè quadrat ma-
teriæ primæ, cui inhærent accidentia.

190 Octauò, & ultimo, quia cum necessariò, ex su-
pra allatis, hereditas sit ens reale, nullum assigna-
ri potest præter cadauer, cui supradicta congruât:
alias assignetur; quia fictio esse non potest.

191 Decimum principale argumentum: acciden-
tia respectiva veluti dominium, & possessio de-
functi remanent penès hereditatem defuncti, sed
hæc sunt accidentia realia. Ergo hereditas est sub-
iectū reale. Maior ab omnibus conceditur, quoad
dominium per leges superius allegatas, quoad
possessionem verò, est à me probata in d. apparatu,
ex l. 88. ff. de hered. instit. l. cum miles 30. ff. quib. ex caus. l.
Pompæius, §. non solum, ff. de adquir. possess. Minorem
probo ea ratione, qua metaphysici probant, boni-
tatem in rebus esse aliquid reale. Vide Suar. 1. me-

aphysic. disput. 10. sect. 1. num. 3. Videlicet, quod appetitus noster naturaliter tendit in bonum, & si bonitas esset ens rationis, appetitus non ferretur in illam, cum ens rationis nihil sit. At appetitus noster fertur in possessionem, & dominium; ergo possessio, & dominiū est quid reale, consequentia discursus principalis est legitima, scilicet, quod hereditas est subiectum reale. Tunc sic arguo. Ergo hereditas non est persona ficta; ergo est cadaver: quia nullum ens reale potest assignari præter cadaver, cui competat id, quod competit ei rei, quæ dicitur hereditas: alias assignetur.

Sed quia, ut inquit Apost. 1. ad Hebr. *Multifariam, multisque modis Deus olim loquens Patribus in Prophetis, novissimè loquutus est nobis in filio, quem constituit heredem uniuersum.* Et secundum eundem Apost. 9. ad Hebr. *Condidit testamentum, quod sua morte confirmavit, nobisque suam reliquit hereditatem, quæ sunt merita ipsius facientibus eius voluntatem, ut est de lege testamenti, ipseque profitentur se Magistrum, Ioan. 13. vers. 13. & iuxta magn. P. Augustin. tract. 19 in Ioan. Lignum illud, ubi fixa erant membra morientis, etiam cathedra fuit magistri docentis.* Liceat videre utrum aliquid in hac materia nos docuerit ex illo suggestu.

Equidem Christus condidit testamentum, & nos heredes fecit, sed mortuo Christo ubi fuit e-

ius hereditas? Certè in eius Sacrosancto Corpore,
 197 Ioan. 19. vers. 35. habetur: *Sed vnus militum lancea latus*
eius aperuit, & continuo exiuit sanguis & aqua. Ex quibus
 fluxerunt Sacramenta Ecclesiæ, quæ est hereditas
 Ecclesiæ, per quæ omnia bona nobis proveniunt.
 Lege DD. factos in hunc locum, præcipuè D. Au-
 gust. *super tit. Psalm. 44. quem expendo in cap. inter*
corporalia num. 46. Sed adhuc Christo viuentē in sa-
 198 crosancto eius Corpore ipsius merita primario
 agnoscimus; nam in Augustissimo Eucharistiæ
 Sacramento ex vi verborum, solū sunt caro, &
 sanguis Christi. Anima verò, & diuinitas per con-
 comitantiam. Si ergo in corpore Christi mor-
 tui remansit eius hereditas; cur non, in cadaveri-
 bus cæterorum?

199 Reijciatur ergo fictio hereditatis, nec amplius
 paginas fœdet, & remaneat firmū, prout est verū,
 in philosophia vtriusq; iuris, in corruptione sub-
 stantiali, non fieri resolutionem vsque ad mate-
 riam primam, sed in ea remanere accidentia, quæ
 fuerunt in composito, tam absoluta, quàm res-
 200 pectiva, hereditatemq; nihil aliud esse quam
 cadaver, siue materiam primam in eo
 latentem, & accidentia
 retinentem.

Corollaria.

EX quibus elicitur primò : Dominium pntentia-
le remanere penès cadaver, & quando negatur 200
hereditatem esse dominũ, vt in *d.l. fin. ff. expil. hered.*
intelligi de dominio actuali, vt suadet materia,
quæ tractatur in illo textu.

Elicitur secundò, possessionem potentialem si-
militer in hereditate remanere, vt in iuribus à me 201
allegatis supra num. 165. 166. 167. quod etiam pro-
batur in hoc textu, què declaramus, & suo loco
dicam num. 232. & 271. & quando leges denegant
hereditati possessionem accipiendas esse de pos-
sessione actuali, vt in *d.l. i. ff. Scavole, ff. si is, qui testam.*
lib. 2. c. 1. ff. expil. hered. vt illa iura, & materia,
quam tractant, conuincunt, de quo in *d. apparatu*
num. 539. ad 558.

Tertiò : rectè me dixisse in *d.l. si is, qui pro empto-*
re num. 194. tentari posse hereditatē non esse fictio- 202
nē, sed plus habere veritatis, quam fictionis. Qui-
bus nunc addo; non tantum plus habere veritatis,
quam fictionis, sed non habere aliquid fictionis.

Quartò, corrigenda multa, quæ scripsi in illa 203
lege, sequendo placita DD. veluti in *apparatu num.*
129. 240. 451. 474. c. in d.l. num. 187. & passim tam quo
ad personam fictam, quā quoad fictionē, quia nec
lex fingit hereditatē, nec personam imaginariam;

nec ullibi probatur, nisi ex DD. placitis, sed de hoc latius ago in observationibus.

204 Quintò : rectè me reprobasse DD. tribuentes plus legi Corneliæ, quàm postliminio circa restitutionem possessionis amissæ captiuitate; quia si actualitas hominis reuersi ab hostibus non potest restituere possessionē amissam, multò minus poterit potentialitas defuncti, quæ est hereditas inducta à *l. Cornelia*, contra *leges 12. tabul.* de quo observa.

205 Sextò : elicitur ratio, propter quam participans cum cadavere excōmunicati, incurrit in excōmunicationem, iuxta *cap. Quicumque de heretic. in 6.* quia in cadavere remanet illa qualitas, vel lepra spiritualis, quæ erat in vivente excommunicato.

206 Sequitur septimò, falsum esse axioma DD. scilicet, quod fictio non habet locū in his, quæ sunt facti, quod probât ex eo, quod hereditas est fictio. & non habet possessionem, quæ est facti, sive factum : quia hereditas, neque est fictio, neque caret possessione potentiali.

207 Sequitur octavò. Vera, & nova ratio, pro pragmaticis docentibus hereditarem clerici, pupilli, & minoris, gaudere privilegio clerici, pupilli, & minoris, quia hæc accidentia remanserunt in eorum hereditate, siue cadavere.

208 Sequitur nonò : hac ratione, vsucapionē secundum

dum iuris, & philosophiæ regulas procedere, & impleri, iacente hereditate: quia substantia possessionis remanet iniuncta hereditati, iniuncta morti, siue cadaveri, *d. l. 30. ff. ex quib. caus. mai. d. l. Pomponius, §. non solum, ff. de adq. possess.*

Sequitur decimò, resolutio illius quæstionis, 209
quàm tractat Post. de manutent. observ. ss. à num. 23. An
manutentionem possit prætere heres ex possessione defun-
cti, absque aliqua possessionis apprehensione? Vbi parùm
consequentèr loquitur: statuendo regulam, quod
non datur heredi manutentio ex possessione de-
functi: quia ut ait num. 26. *Possessio defuncti morte fuit
extincta, nec continuatur in heredes etiam suos.* Postea ve-
rò num. 30. ait: *Quod quando turbatio cæpta est hereditate
iacente, seu ante illius aditionem, dabitur heredi manu-
tentio nomine hereditatis, quæ dicitur Possidere.* Quæ 210
non sunt dicta consequentèr: nam si dicitur, quod
hereditas possidet, non fuit extincta testatoris
possessio, sed remansit penès hereditatem neces-
sario ipsa enim non potest incipere possidere.

Igitur in hoc articulo, credo tenendum, quod 211
si tantum sit turbatio, & non occupatio possessionis,
& adsit persona legitima, quæ agat nomine
hereditatis, potest obtinere mandatum de manu-
tenendo, quia in hereditate est possessio, & sic hoc
remedium competit curatori hereditatis, qui po-
test dari ea iacente, & dum heredes deliberant, *l. 3.*

ff. de cur. fur. ar. verò si post aditam hereditatem agat heres, antequam actualem comprehendat possessionem, etiam obtinebit nomine proprio, quia iam habet potentialem possessionem. Etenim ut habetur in *d. f. scauola, in fin.* hereditas in heredem transmittit quod fuit hereditatis; & sic potentialem possessionem. Ceterum si ante aditam hereditatem, vel post aditam, ante comprehensam ab herede actualem possessionem, aliquis non solum turbaverit, sed etiam occupaverit possessionem, hoc remedium non competit curatori, vel heredi, quia per occupationem hereditas desinit possidere, *l. 20. ff. de usufructu cap.* & hoc remedium non datur nisi possidenti, ut bene advertit Post. *ibidem num. 13.*

213 Sed dices, quæ utilitas heredis in comprehendenda naturaliter possessione? si cum potenciali à nobis statuta habet remedia, quæ actualis possessor.

214 Respondeo primò, hæc remedia à nobis non statui, sed à Dd. qui hanc rem sunt perpensi. Solum enim remouemus repugnantiam, quæ inest eorum modo dicendo.

215 Respondeo secundò; multum heredis interesse an habeat potentialem, an verò actualem possessionem. Si enim tantum habet potentialem, quilibet eam occupans interrumpit usufructum, & tollit hoc remedium retinendæ possessionis, *d. l. 20. ff. de usufructu cap.* ubi generaliter statuit Iavolenus,

usucapionē ita procedere ante aditam hereditatē
 si ab alio possessio non sit possessa, quia à quocū-
 que fuerit occupata, perijt possessio habitualis he- 216
 reditatis, vel heredis antequam comprehendatur.
 Ratio est: quia possessio potēialis, est debilissima,
 & ut ait Paulus in *d.l. gerit*, est qualis qualis possessio, 217
 & sic superatur à quocumq; actuali possessore. Se-
 cus evenit in possessione actuali, quia non sufficit
 quæcumq; occupatio ad hoc, ut antiquus, & actua-
 lis possessor amittat possessionem, sed necesse est,
 quod superueniens possessor antiquum, & ei ciat
l. clam. 6. §. vn. l. 25. §. quod autem, ff. de adq. poss.

Hinc subsequitur primò: quod si heres, ante- 218
 quam comprehendat actualitèr possessionē, sciat
 eam turbari, potest accedendo ad rem heredita-
 riam repellere turbantem defendendo ne occu-
 petur, & pereat eius possessio potentialis. Etenim
 hoc potest quando habet actuale, ea ratione, ne
 pereat, sicuti dico in obseruat. Quod possidenti
 concessum; quia sicut vita semel amissa restitui
 non potest, ita neque possessio. Et cum eadem sit
 ratio in possessione potentiali, idem ius statui de-
 bet, *l. illud, ff. ad leg. Aquil.* Hoc bene probatur in *d. l.*
24. ff. de v. s. & in d. l. 62. ff. de R. l. Nam hereditas suc-
 cedit in vniuersum ius defuncti, & in idem succedit
 heres adeundo, ut probat *noter text.* Hæc autem
 iura habuit defunctus, eadē ergo habebit heres.

219

Subsequitur secundò : quod si ante comprehensam actualement possessionem, non tantum sit turbatio, sed etiam occupatio possessionis, non potest heres occupatorem propria auctoritate deijcere: quia per occupationem perijt eius potentialis possessio, nec eadem numero restitui potest: Et cum idem hoc sit statutum in possessione actuali, amissa, *l. 3. §. 9. ff. de vi, & vi arm.* idem statui debet in potentiali.

220

Subsequitur tertio: Quod si ante comprehensam actualement possessionem ab herede, occupetur ab alio, heres non habebit interdictum recuperandæ: sed vel rei vindicatione, vel extra ordinem ager, *l. 1. §. 3. ff. expil. hered.* Quia illud interdictum est propositum odio spoliantium. Non dicitur autem spoliare, qui occupat rem actualiter non possessam, *l. 2. eo tit. expil. hered.* Quod accipiendum sub distinctione. Nam si hereditas vniuersa fuerit occupata, habet heres interdictum. *Quorum bonorum l. 1. §. 1. ff. quorum bonor.* Si autem res singulares, ager heres, vel extra ordinem, aut vindicatione, *d. l. 1. §. 3. ff. expil. hered.*

221

Sequitur vndecimò: ineptè traditam à D. quodam: post aditâ hereditatem, & ante possessionem ab herede comprehensam, remanere imaginem quandam hereditatis, in qua conseruetur usufructus usque dum heres comprehendat.

Quod

Quod inde provenit, quod iste D. ordines per saltum suscepit, & credidit magna confidentia, omnia sciuisse, & non pauci ei crediderunt, & credunt, cogitantes, hereditatē gravidari, & hereditatiunculas enitti. Veritas autem est, quod possessio potentialis remanet in hereditate, quæ quidquid eius fuit transmittit in heredem, per additionem, d. l. 1. §. *scavola*, ff. si is, qui testam. lib. & c.

Sequitur duodecimò intellectus illius axiomatis. Mors omnia solvit, ex *authent. de nupt. collat. 8.* intelligendo esse verum de omni actualitate, secus verò de potentialitate. Etenim hæc morte non solvitur. Neque enim morte omnia desinunt. Nā remanet defuncti memoria, fama, exempla, cadauer, ut ait D. Thom. 2. *sentent. qu. 59. art. 5.* & in cadauere accidentia, ut probatum est supra. Hoc enim axioma, si aliter accipiat, non videtur firmum. Neque enim voluntas morte solvitur, quin potius morte confirmatur, cap. *Cum Mariba*, de celebr. Missar. Neque potest dici, nisi gratis, seu potius ineptissimè, quod lex civilis, mediante illa fictione, confirmat voluntatem post mortem. Tum, quia Apost. relatus in d. cap. ait morte confirmari, non illa fictione, aut lege civili Romanorū. Tum, quia Verbum Divinum voluit se nostræ naturæ accommodare, eam suæ Divinæ Personæ uniendo, quod credere debemus, & negare, se accommodare voluisse

luisse fictionibus iuris civilis Romanorum, seu vel
rius fictionibus inciuilium interpretum.

- 223 Neque est contra *l. 4 ff. locati*: Quatenus habet
locationem, precarijque rogationem ita factam,
quoad is, qui eam locasset, dedissetvè vellet, mor-
te eius, qui locauit, tolli. Ex qua lege deducere
224 intendunt, voluntatem morte solui. Ad quod etiā
potest allegari, quod mandatū finitur morte man-
dantis, *l. inter causas 26. l. si precedente 58 ff. mandati, aut
mandatarij, d. l. 26. §. morte*, & *§. item si adhuc ro. instit.*
225 *eo. tit.* vbi vtrumq; probatur. Et quod etiam com-
promissum morte finitur, siue compromittent-
tium, siue arbitrorum, *l. diem proferre, §. 1. cum concord.*
l. arbiter 40. ff. de recept. arbit. ca. ex parte, cap. fin. extra. eo.
tit. cū pluribus alijs adductis à Sebastiano de Me-
dicis hoc tractatu *Mors omnia soluit*. Non, inquam,
est contra. Imò in illa *l. 4. ff. locati*. Ratio dubitandi
est, quod locatio morte non soluitur. *l. sed & hoc.*
l. 60. §. 1. ff. l. ii. C. §. fin. instit. d. tit. Et etiam arbi-
trium, si fiat in eo heredem mentio, transit ad he-
redes, *l. non distinguemus, §. sed si heredis. d. cap. fin. eo. tit.*
Anima enim, etiam post mortem prorogat im-
perium.
- 226 Ex quibus videbatur dicendum, in *d. l. 4. ff. locati*,
eo, quod locator, vel precario concedens, neu-
trum reuocasset ante mortem, durare vtrumque
post mortem. Ratio decisionis est, non quod
mors

mors omnia solvit, & quod locatio solvatur morte, quia hoc falsum est, sed natura rei gestæ. Locator, aut precario concedens, in proposito, voluit utrumque revocabile, & per consequens, si ante mortem non revocavit, voluit, quod morte revocaretur; quia si morte non revocaretur, fieret irrevocabile contra voluntatem locatoris, & contra naturam actus ab eo gesti. Itaq; morte locatoris tollitur, quia hoc egit, & voluit locator, ne illa locatio, & illud precariū essent irrevocabilia. Eodem modo intelligo *text. in cap. si gratiose, de rescrip. in 6. de quo agit Sanch. 8. de matrim. 18. à n. 58.* Argumentum autem de mandato, & compromisso aliā rationem habet. Etenim in his contemplatur, & intervenit confidentia, & industria personæ, quæ ad heredes non transeūt, ut agnoscunt omnes interpretantes illos textus.

Ait Iavolenus: *Adita hereditate: Quid sit aditio,* ²²⁷
pro herede gestio, cretio, inuenies apud probatos auctores, nec habeo aliquid novi hoc loci addendum. Vide Donel. & Osuald. *lib. 7. comment. cap. 8.*

Ait Iavolen. *Omnia quidē iura ad nos transeunt.* Hic DD. introducunt illam omnimodam necessitatē inducendę fictionis hereditatis, quæ retineat hæc iura, ne pereant, ut aditione transeant ad heredes. Item ministerium legis, ut seruet voluntatem defuncti post mortem, alias, inquiunt, non posset fic-

ri huiusmodi iurium translatio, cum ad hoc sit necessaria, voluntas, & potestas transferentis tempore quo fit translatio. Dicunt enim, quod remoto legis hoc ministerio, dispositio testatoris, conferretur in tempus inhabile, scilicet post mortem, quando bona, de quibus disponitur, semota fictione, essent in nullius bonis. Quæ omnia, meo videri, sunt involucra, & somnia. Quid habet fictio cum voluntate testatoris? Fictio in eorum sententia retinet dominium, non voluntatem: Ergo nihil pordest ad servandam voluntatem. Dicunt servat dominium, & lex præstat voluntati durationem post mortem. Sed contra, si naturaliter morte soluitur voluntas, ut ipsi affirmant, quomodo lex contra naturam operabitur. Præterea D. Paulus agens de testamento Christi, ait mortem fuisse confirmatum, sicut testamenta cæterorum, & esset ineptissimum credere ius civile confirmasse post mortem voluntatem Christi. Ipsi etenim dicunt hereditatem, quin, & testamentum esse iuris civilis. Et si dicunt esse iuris gentium unde hoc probabunt? Si autem esse legis naturæ, quod fortè veri us ipsi fatentur, ius naturæ non agnovisse fictiones.

Dicendum puto omnem, tam potestatem, quam voluntatem, & iura testantium, sicut cætera accidentia remanere potentialiter in cadauere, neque egere aliqua fictione, aut auxilio iuris civilis, cum omnes agnoscant voluntates defunctorum esse

adimplendas, nec morte solvi absque cognitione iuris ciuilibs cum nihil sit, quod magis hominibus debeatur, quam suprema voluntatis, postquam iam aliud velle non possunt, liber sit stylus, & licitum, quod iterum non redit arbitrium, vt in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. Et Lactat. 11. diuinar. institut. cap. 1. *Tanta est immortalis anima in corpore mortali dignitas, vt post corporis interitum proroget imperium, & reliquias cogitationum relinquat.* Si D. O. M. beneficio decoratur hoc imperio anima rationalis, ad quid futilia iuris ciuilibs Romanorum suffragia emendicanda?

Ait Iavolenus: *Possessio autem nisi naturaliter comprehensa ad nos non pertinet.* Hæc verba solemnia sunt ad probandum, possessionem defuncti morte desinere, & extinguere, vt volunt quotquot hanc materiam tractant. Nobis autem videtur dictis verbis probari totum oppositum, si res attentè perpendatur. Hoc paucis ostendam ex principijs philosophicis à legistis probatis, & inculcatis. Ipsi enim frequentè dicunt, quod privatio præsupponit habitum, quod principium philosophicum est, & iuridicum *J. fin. inst. de ingen. l. manumissiones 4. ff. de l. & l. l. decem 116. ff. de V. O. cum alijs sexcentis.* Rogo: quid comprehendet heres si non est, quid cõprehendat? Sententia clara est, nec multis prosequenda ne obscuretur. *Possessio actualis nõ pertinet ad heredem, nisi eam comprehendat.* Quæ

remansit in hereditate; & fuit per aditionem ad heredem transmissa, est potentialis, & qualis qualis possessio, vel in actu primo, ut dicunt philosophi. Igitur si illam velit actualem, seu in actu secundo, debet heres eam comprehendere.

- 234 Hæc sententia manifestè probatur, ex hoc textu, si etiam animadvertas verba Iavoleni in *§. i. huius l.* ubi loquitur de Mancipijs, quæ retinent iura, possessionem autem amittunt. Ait que: *Sequitur ergo,*
- 235 *ut reversis his nova possessione opus sit.* De heredibus ait, quod debent comprehendere. Ubique loquitur I.C. de possessione actuali. De heredibus non dicit, quod habent opus nova possessione, sed quod comprehendant. De reuersis, è converso non dicit, quod comprehendant: sed quod habent opus nova possessione. Vnde hæc varietas docendi, & dicendi: nisi in mira fœlicitate, qua naturalia sunt scrutati maximi illi philosophi, & summa dexteritate, qua hanc legem scripsit Iavolenus.
- 221 Fortè enim in corpore iuris elegantior non reperietur. Heredes habent potentialem possessionem, & habent, quod comprehendant; reversi nullam habent possessionem; & cum non habent, quid comprehendant, opus habent nova possessione.

- 237 Pondera alia verba Iavoleni in hoc *§. etiam si nemo medio tempore res eorum possederit.* Audi eundem
- 238 Iavolen. in *l. 20. ff. de usucap. Possessio testatoris, ita heredi pro-*

procedit, si medio tempore à nullo possessa est. Quæ verba quoad me satis clarè probant, possessionem testatoris morte non perire, nec aliter desinere, nisi ab aliquo hereditate iacente fuerit possessa: possessionem, inquam, potentialem. Cæterum omnem possessionem servorum extinguì captivitate *etiam si medio tempore à nemine possessio sit possessa*: Indeque provenire: heredem comprehendere posse potentialem. Reversum verò nova possessione opus habere: quia morte solum actualis possessio desinit; captivitate verò omnis possessio amittitur. Vide infra num. 354. ubi exemplum appono hanc rem aperiens.

Ait Iavol. *in his, quæ hostium potestatem pervenerunt in retinendo iura rerum suarum singulare ius est.* 239

Nota primò, accuratam l. C. rationem docendi: Utitur enim verbo *pervenerunt*, quod est præteriti perfecti, & significat rem perfectam. Non sufficit aliquem esse captum ab hostibus, ut statim fiat servus, debet enim ita esse captus, ut perfectè sit in hostium potestate l. *postliminijs* s. s. 1. ff. de captiv. ibi: *Aliquem ex nostris ceperunt, & intra præsidia sua perduxerunt.* & ibi: *Antequam in præsidia perducatur hostium, manet civis.* Ex qua doctrina doctissime Valentia tract. 3. cap. 5. per tot. plura iura conciliat. 240

Nota secundò illa verba *singulare ius est*, & bene nota. Eadem sunt apud Papiniani *in d. l. iusto errore* 251

44 § *nondum*, ff. de *usuacap.* Papiniani verba inculcantur à DD. ut probent *iure singulari*, hoc est, ut ipsi interpretantur, *contra rationem*, receptum esse, continuari, & impleri *usu*capionem iacente hereditate. Quæ declaratio, si esset vera, sequeretur etiam esse *contra rationem*, quod captiui retineant iura rerum suarum, nam utrobique versatur *ius singulare*, tam in specie *huius* §. quam in specie §. *nondum*. Quis autem dicet, esse *contra rationem*, quod captiui retineant iura rerum suarum? quod reuersis sua bona, & iura reddantur? Si utrobique est *ius singulare*, utrobique debet adesse *ratio singularis*, & si acutissimus Faber eam non inuenit, non ideo alijs fuit præclusa via illam inquirendi.

243 Sed quæ *ratio singularis* est in eo, quod captiui retineant iura rerum suarum.

244 Dicerent, non tantum *maximi Iuricons.* Cuius jatus, Valentia Faber, & alij, sed etiam *minimi*, quos bene nosco, & noui, se *maximos* reputantes, perperam *dialectizantes*, & nequam *philosophantes*: *rationem* esse, quia possunt reuerrere. Optime. Sed tunc, quod *ius singulare*, & *ratio subtilis* versatur? Dicam quod capio. *Ratio* est, quod in *philosophia iuris conditorum* non fit *resolutio* usque ad *materiam primam* in *corruptione substantia*lia. Sed quid inde?

Inde sequitur, quod cum *lex naturam* imitetur

tur, & in corruptione substantiali non fiat resolutio usque ad materiam primam; ita neq; in corruptione legali.

Duplicem mortem agnoscimus naturalem, & 247
 civilem, siue legalem: per vtramque quodammodo anihilatur homo, sed non totaliter, nam & si actualitas pereat, non ita potentialitas. Defuncto homine remanet in cadauere, siue materia prima 248
 virtus, & appetitus, & potentialitas ad suam animam, & in anima ad suam materiam, dixi in *apparatu ad d. l. num 280. § 446.* ex parte vtriusque non est repugnantia ad vnionem, sed aptitudo, quare resurrectio erit miraculosa quoad modum, con- 249
 naturalis verò quoad animam, & corpus, *vt d. loc.* similiter in seruitute, siue morte legali non omnino anihilatur seruus, sed remanet potentialitas ad libertatem, *vt d. loc. à num. 430.* & ad sua iura recuperanda.

Ex hac potentialitate provenit, quod iure singulari, siue hac ratione subtili, retineat seruus sua iura: ex eadem potentialitate, quæ remanet in cadauere, prouenit etiã, quod sua iura retineat, & hæc est ratio, & ius singulare, tã *huius §.* quàm *d. §. nondum,* & alter locus illustratur ex alio.

Dices: ergo ratione huius potentialitatis captivus retinebit possessionem potentialem, sicut hereditas eam retinet ratione suæ potentialitatis? 251

- 252 Huic argumēto occurrit Iavolenus in hoc textu,
dicendo: *Corporaliter tamen possessionem amittunt*, iura
verò retinent iure singulari: probato amittere pos-
sessionem corporaliter, necesse est, quod habeant
opus nova possessione, quia possessio factum est,
& semel amissum reproduci non potest, *l. in bello, §.*
253 *facti, ff. de capi.* Possessionem autem fuisse amissam,
probat statim Iavolenus ratione philosophica, ibi:
Neque enim possunt videri aliquid possidere, cum ipsa ab
254 *alio possideantur.* Ratio est philosophica: etenim
actio, & passio non possunt concurrere in eodem
subiecto, & repugnat quod idem sit possessor, &
posseusus.

- 255 Sed contra replicabis; ergo etiam iura rerum
suarum amittent, neque potentialiter ea retine-
bunt; quia essent servi actuales, & domini poten-
tiales.

- 256 Huic argumento facilè responderēt omnes le-
gistæ, qui dicunt quædam consistere in iure, quæ-
dam verò in facto, si facilitate, qua hoc dicunt, si-
mili felicitàte capiunt, quod dicunt. Etenim hanc
distinctionem frequentem nullibi explicatam in-
venio.

- 257 Petenda est igitur solutio ex rerum natura. Im-
plicat, quod idem sit possesus, & possessor etiā po-
tentialis; non implicat, quod idem sit dominatus,
& dominus potentialis. Possessio, seu substantia
cuius

65
eius consistit in facto. Dominium, & substantia e- 258
ius consistit in iure, hoc est in iusto, sive iustitia;
facta contrarijs factis tolluntur, & ab invicem se
expellunt; ius facto non tollitur.

Exemplo fit res illustrior. Domum in tuo solo 259
ex tua materia, & proprijs impensis ædificasti: ibi
inhabitas, habitationem, & possessionem, poten-
tior te auferre potest; ius autem auferre non
potest: quia habitatio, & possessio consistit in fa-
cto, quod facto contrario tollitur. Ius autem, sive
dominium domus nemo à te auferre potest, quia
hoc non consistit in facto, sed in iure, iusto, vel
iustitia. Sic servus possessus possessionem, quæ fa-
ctum est amittit, quia cū possideatur, & hoc sit fa-
ctum contrarium suæ possessioni, ea extinguitur. 260
Iura autem rerum suarum, seu dominium potētia-
le, nulla servitus, nulla vis eripere potest, quia hæc
consistunt in iure iusto, vel iustitia, quæ est super
omnem vim.

Igitur nulla possessio remanet in servo, quia fa- 261
ctum est, quod expellitur contrario facto. Manet
verò in cadavere potentialis: quia nullum est fa-
ctum contrarium eripiens hoc accidens à cadave-
re, etenim cadaver à nemine possidetur, servus au-
tem possidetur à domino, & sic solvitur instantia
facta num. 251.

Hinc petenda est solutio ad argumētum, quod 262
I mihi

mihi obieci in d. l. si is, qui pro emptore num. 198. & obiter declaratio illius textus, & l. ait prætor, 23. §. hi plane 3 ff. ex quib. cau. mac. d. l. 12. §. in bello, ad l. bona eorum 22. §. quæ peculiari, ff. de capt. Quatenus habent: servos ex causa peculiari domino existente apud hostes posse incipere possidere. Contra quod sic arguebam: dominus in captivitate constitutus, sicut servus eius, qui remansit in possessione, vel eam cepit ex causa peculiari, animum non habent cū neuter habeat personam. Ergo neuter possidere potest.

263

Huic argumento respondi: allegando doctrinam Anton. Fabri, quæ nec sustineri potest per diæt. sup. à num. 222. nec etiam satis rem aperit. Melius igitur respondebitur ex hic adductis, quod captivi retinent sua iura, sicut in alijs, ita in servis; & quidquid provenit ex rebus dum sunt in captivitate, ad eos reversiones pertinet, ac si essent, vel fuissent in civitate tempore servitutis. Servi autē inter res, imò inter quadrupedes computantur, l. 2. ff. ad leg. Aquil. inter cōmoda servorum enumeratur, quod per illos possit retineri possessio, & de novo quæri, sicut in pecudibus enumerantur partus, in prædijs fructus, cū ergo retineant captivi iura in res suas, & inter res enumerentur servi, sequitur quod per eos dominus existens apud hostes possit retinere possessionem, & de novo quæ-

tere ex causa peculiari, vtpotè fructus; & cōmo-
da rerum suarum, idest, servorum, qui compu-
tantur inter res.

Nunc respondendum est ad argumentum fa- 264
ctum supra num. 130. in summa est: Postliminium
servat in suspenso iura captivi. Ergo similiter lex
poterit servare in fictione hereditatis iura defun-
cti.

Respondeo etenim distinguendo antecedens 265
servat in suspenso iura actualia captivi, concedo
antecedens, potentialia nego antecedens: quia
hæc iure singulari retinentur à captivo; alia verò
servantur à lege, vt si revertatur, captivo reddan-
tur, si decedat apud hostes, heredibus tradantur,
quare hæc accidentia radican-
tur, seu hærent po-
tentialiter, vel in captivo, vel in hereditate, itaq;
non sunt absque subiecto reali, nec in suspenso
potentialiter, sed actualiter. Et sic intelligenda
sunt, quæ sequendo vulgarem traditionem scripsi
in d. l. 15. de vsucap. à num. 185. & corrigenda, quæ in
Apparatu dixi num. 229. quia hereditas non est fi-
ctio, nec introducta à iure, sed à natura parata, vt
retineat accidentia, tum absoluta, tum respectiva,
& tam dominium, quam possessionem.

Vltimum huius l. §. non expendo, quia sententia 266
eius parum habet difficultatis, cum liber homo e-
tiam si de facto teneatur in vinculis non possideat-

tur ; quia est incapax possessionis passivæ.

267 Venio nunc ad Florentinum , & Papinianum ,
ex quibus , & flores , & fructus decerpere satagam ,
& primum à floribus.

268 Florentinus in d. l. mortuo 22. ff. de fideius. ita scrip-
sit : *Mortuo reo promittendi , & ante aditam hereditatem*
fideiussor accipi potest , quia hereditas persona vice fungitur ,
sicuti municipium , & decuria , & societas. Hæc ibi , sed
quæ ratio dubitadiz illa mihi videtur adesse , quod
actiones sunt suppositorû , seu personarum , de quo
269 vide *Suar. 2. metaphys. disp. 34. sect. 3. num. 18.* At fideiube-
re actio est , ut patet : ergo non competit heredita-
ti , quæ non est persona , nec municipio , &c.

270 Respondet Florentinus , quod hereditas vicem
personæ habet sicuti municipium , decuria , & socie-
tas. Ex qua ratione infert Flor. quod mortuo reo
promittendi , ab eius hereditate accipi potest fidei-
ussor.

271 Hic textus non parum urget eos , qui asserunt
hereditatem , utpotè fictionē , non possidere : quia
possessio est factum , in quo fictio non habet locū.
Etenim ipse actus fideiubendi est factum , & cadit
in hereditatem. Dicent : hereditatem non fideiube-
re per se , sed mediante curatore. Sed nihil di-
cunt , quia potentialitas fideiubendi , provenit ab
hereditate. Et similiter est ratiocinandū in posses-
sione. Poterit curator possidere actualitèr nomi-

ne hereditatis, quia possessio potentialiter est in hereditate: sed de hoc abundè tractatum est.

Nunc expendamus argumentum tactum supra num. 56. & 90. & in hunc locum reiectum, municipium, decuria, & societas habent vicem personæ, sicut hereditas, sed municipium, decuria, & societas sunt persona ficta. Ergo hereditas est persona ficta. Min. probatur ex l. 1. ff. quod cuiusque uniu. nom. l. 30. ff. de vsucap. & l. 1. ff. de colleg. illic, ubi Universitas, Collegium, corpus, dicitur, & eadem est ratio de alijs terminis collectivis, at hoc corpus fictum est: ergo, &c. Idem probatur DD. auctoritate, præcipuæ scribentium ad illos tit. & Post. de manut. observ. 36. num. 18. & passim apud DD. post Barth. in l. aut facta, §. non unquam, ff. de panis.

Ut respondeam huic argumento, quod à nemine tractatum invenio, suppono, quæ de persona dixi supra num. 145. Ex quibus concluditur: ex pluribus personis, seu ex duabus, unam personam cōfici non posse, propter repugnantiam communitabilitatis personæ unius cum alia, quare dextere dixit Florentinus: illos terminos collectivos habere vicem personæ. Et si hoc dixerit ex eo quod agnoverit rationem constitutivam personæ, quæ est subsistentia, mihi non liquet. Etenim scio Suar. 274
negare Aristotelem agnovisse rationem hanc personæ constitutivam, inquit enim, non habuisse
phi-

philosophum principium aliquod ad distinguendum suppositum à natura singulari, & quod nec illud haberemus, nisi mysterijs fidei edocti occasionem habuissemus investigandi illud. Sed de hoc ad Theol. & Methaphysic. recurrendum est.

275 Hoc autem, quod dixit Florentinus habere vicem personæ, videndum quomodo stare possit, & an versetur hic fictio, vel nō, quod pertinet ad solutionem argumenti, & huius textus declarationē. Dicam quod habeo, dum alius meliora parat.

276 Et quidem rem significatam per dictos terminos collectivos non esse quid fictum, sed reale, mihi non solum certum, sed necessarium, quia eadem est ratio in illis, ac in hoc termino, *Ecclesia*, ut ibi notavi, & hic latius prosequar, quia res est intellectu difficilis.

277 Igitur Ecclesia definitur; quod sit multitudo hominum, qui sub vnus veri Dei cultu, vnus fidei professione conveniunt, siue consentiunt ex Card. S. Sixti *de potest. Eccl. lib. 1. cap. 1.* Ad Ecclesiam sic Dominus alloquitur Ezechiel. loco allegato

278 num. *Transiens autem per te vidi te conculcari in sanguine tuo, & dixi tibi cum esses in sanguine tuo vive: dixi, inquam, tibi: In sanguine tuo vive. Multiplicatam quasi germen agri dedi te: & multiplicata es, & grandis effecta, & ingressa es, & pervenisti ad mundum muliebrem: & vbera tua intumuerunt, & pilus tuus germinavit: & eras*
vuda.

nuda, & confusione plena. Et transiui per te, & vidi te: & ecce tempus tuum, tempus amantium: & expandi amictum meum super te, & operui ignominiam tuam: & iuravi tibi, & ingressus sum pactum tecum (ait Dominus Deus) & facta es mihi. Et laui te aqua, & emundavi sanguinem tuum ex te, & unxi te oleo. Et vestiui te discoloribus, & calceavi te ianibino, & cinxi te bysso, & indui te subrilibus. Et ornaui te ornamento; & dedi armillas in manibus tuis, & torquem circa collum tuum. Et dedi in aurem super os tuum, & circulos auribus tuis, & coronam decoris in capite tuo. Et ornata es auro & argento, & vestita es bysso, & polymito, & multicoloribus: similam, & mel, & oleum comedisti, & decora facta es vehementer nimis, & profecisti in regnum. Et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem tuam, quia perfecta es in decore meo, quem posueram super te. Et alia plurima, quæ ibi loci, & alijs adducuntur, præcip. in Cantic. de quibus latè egi in cap. inter corporalia de translaz. Episc.

Impijssimum ergo esset dicere hæc verba, & multa alia, charitatis benevolentia, ac dilectionis plena, direxisse Deum in ens rationis, siue quid fictum; quod ita procederet, si res significata hoc termino colectivo *Ecclesia* esset quid fictum. 279

Puto ergo dicendum, Christianos esse plures, 280 & esse vnum, plures ex parte personarum, vnum ex parte termini, quia multitudo Christianorum vna est, quia sub vno eodemq; cultu veri Dei, sub vna,

vna, eademq; fide convenimus, seu consentimus, inde 5. Canti. *Vna est columba mea.* Et 4. ad Ephes. vers. 4. & 5. *Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma.* Et 1. ad Corinth. vers. 10. *Obsecro autem vos fratres, per nomen Domini nostri Iesu Christi, ut id ipsum discatis omnes. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia.* Et 5. ad Galat. vers. 28. *Omnes enim vos vnum estis in Christo Iesu.* Et ad Philip. 2. *Eandem charitatem habentes, in id ipsum sentientes.* Actor. 4. *Multitudinis credentium erat anima vna, & cor vnum in Deo.* Inde ex multorum, & singulorum cōsensu ex parte personæ Christiani multi sumus, ex parte vero termini, siue consensus in vna fide vno Deo, &c. Vnū sumus vnde quaque trahamus originē, siue Hispani, siue Galli, siue Itali, &c. quod maximè decet Ecclesiæ maiestatem. Nam sicut ait, Augustin. *super Psalm. 8. contra Donatistas: Christum tales maledicunt, qui dicunt: Perijt Ecclesia de toto orbe terrarum, & remansit in sola Africa. Quantam autem faciant iniuriam. Videte Fratres: Scriptura dicit: In lata gente dignitas regis, & in paucitate plebis, ignominia Principis.* Proverb. 14. vers. 28.

281 In scientificis exemplificare possumus alij dicunt ius denominari à iustitia: alij è conuerso, qui quodlibet eorum dicunt, siue duo, siue multi ex parte sui plures sunt, ex parte termini vnum sentiunt, siue autem pauci, siue plures, siue plurimi vnam, & eandem sententiam constituunt, ita in

proposito. At hic vnicus consensus ex parte termini, veluti in vno verò Deo, in vna fide, &c. non est quid fictum, sed reale.

Sic ratiocinandum in municipio, decuria, &c. 282
ex parte personarum municipales multi sunt, ex parte verò termini, quia degunt, & consentiunt sub vna lege vnum sunt; & hic vnus consensus ex parte termini conflatus ex pluribus, ex parte suppositorum, non est persona; quia persona ex pluribus personis conflare non potest, habet tamen vicem personæ, quia sicut persona ratione sui est vna; ita consensus plurium ratione termini, seu eiusdem legis sub qua degunt, & in quam consentiunt, est vnus consensus.

Nec obstat, quod Universitas, Collegium, &c. 283
dicantur corpus: etenim Ecclesia etiam dicitur corpus, iuxta Apost. 1. ad Ephes. vers. 23. *Et ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius. & cap. 4. vers. 16. Et 1. ad Corinth. 10. vers. 17. Quoniam vnus panis, vnum corpus multi sumus.* Dicitur enim Ecclesia corpus per similitudinem ad corpus naturale. 284
Dicitur Ecclesia vnus panis, quia sicut vnus panis ex multis granis, ita Ecclesia ex multis fidelibus charitate copulante connectitur. Eodem modo vnum corpus propter conformitatem, & vnitatem membrorum ad caput. Quemadmodum enim in corpore hominis, caput est connaturale residuo 285

- homini, & per collum ei coniungitur à quo (capite, utpotè) in quo omnes resident sensus, secundum plenitudinem sensus, & motus in totum corpus diffunditur, ita in corpore Ecclesiæ caput, quod est Christus, est residuo corpori connaturale, & per fidem, quæ intelligitur per collum, nos ei
- 286 vnimur. Quæ latè prosequitur Card. S. Sixti *loc. alleg. cap. 44.* Ita in municipio, nã omnes per conformitatem, & vnitatem cõsensus vnum corpus metaphoricum constituunt. Neque hoc est falsitas, neque mendacium. Nam iuxta D. Augustin. *lib. 2. questionum Euangel. cap. 51. Cum fictio nostra refertur ad*
- 287 *aliquam significationem, non est mendacium, sed figura veritatis.* Ideoque per illa verba *vnum corpus*, non dicitur aliquod mendacium, sed figuratè significatur vnitas, quæ ex parte termini, seu vnus Dei cultu, vna fide, &c. est in pluribus personis, quod nõ est mendacium, sed veritas.
- 288 Ex quibus ostendi potest non esse in iure tot fictiones quot DD. prædicant, fictiones, inquam, prout sonant in falsitatem, & mendacia, sed sunt fictiones, ut exponit *S. Aug.* id est, figuratæ loquutiones ad significandũ aliquẽ effectum, qui vel propter terminorum inopiam, vel propter difficilem significationem per modos figuratos, & metaphoricos exprimitur. Sic credo intelligendum de fictione postliminij, quæ in effectum non significat ali-

aliquod mendacium, sed solum, quod lex servat iura captivi, dura est apud hostes, non minus, quàm si fuisset in ciuitate, quod non est fictio, sed veritas: licet hic effectus postliminij significetur per verbū fingere, quod sonat in mēdaciū cū mendaciū non sit; id, quod per metaphoram significatur; & idem de fictione legis Cornelia puto dicendum.

Similitèr dicitur facta contra ius pro non factis haberi, per *liubemus*, §. *pradia*, *C. de sacros. Eccles. Cap. Quæ contra ius* 64. *de R. l. inb.* Quæ loquutio, licet sonat in fictionem, non est mendaciū, nec falsitas. Nam in effectu significat, quod ius illi facto nullum robur, nullamque virtutem tribuit. Imò illud pro facto habet, siquidem illud punit, vt per *Barbos. axiom. 93. num. 19.*

Nunc ad Papinianum: Reperamus verba, quæ pauca sunt: *Hereditas etiam sine corpore, iuris intellectū habet.* Dicunt DD. eleganter Papinianum scripsisse hanc legem. Et ego dico: sed longè alio sensu à mente DD. Reponenda sunt hic, quæ dixi supra num. 106. ad 113. & præcipuè examinanda est illa DD. acceptio cōmunis illorū verborū *iuris intellectū habet*, de qua nu. 109. Vt sit eorū sensus, quod et si hereditas nō habeat corpus, fingatur à iure habere corpusquē sensum d. loc. reprobavi, duobus rationibus. Prima, quia vſurpare pro *fingere*, habere iuris intellectum ex nullo auctore linguæ Latinæ

- 293 perito colligitur. Secunda, quia sententia Papiniani non cogit nos, ut accipiamus illa verba in hoc sensu. Quibus addo, quod si hoc esset verum, sequeretur, quod ius omnes res incorporales fingeret cum corpore, veluti actiones, obligationes, & alia, quod nemo dicet; & non est maior ratio, unius, quam alterius. Item, in divisione rerum ponitur à Iustin. in *l. i. inst. de reb. corp. & incorp.* & à Iuriconsulto in *l. i. de rer. diu. inter incorporalia*. Item, hereditas consideratur à Iuriconsultis in conceptu metaphysico, quod abstrahit ab omni materiali,
- 294 & sensibili, in quo conceptu definitur, quod sit *successio*, &c. Item faciunt contra hanc acceptionem, quæ adduxi num. 104. Nam si philosophi concipiunt cum corpore animam rationalem separatam à corpore, malè concipiunt; & metaphysici si considerarent cum corpore ens abstractum à materiali, & sensibili, malè considerarent. Et si
- 296 Papinianus consideraret cum corpore hereditatē, quæ incorporalis est, pessimè, & inelegantèr consideraret. Nec hanc fuisse considerationem eximij philosophi disputantis de rerum natura, quicquam sibi facile suadebit; & aptius esset fingere hereditatem cum anima, ad quærendum, & tuendum bona, quam cum corpore, quod sine anima nihil præstat ad tuitionem, quoquo modo sit confictum, vel pictum.

Credo igitur sententiam Papiniani eam esse in 297
 hac lege : *hereditas etiam sine corpore*, idest etiam
 resoluta corpore, siue cadauere, intelligitur à iure
 adhuc existere. Hæc acceptio habet elegantem
 quæstionem Papiniani acumine dignam.

Ratio dubitandi philosophica, & subtilis pro- 298
 venit ex his, quæ annorauimus num. 139. cum tribus
 seq. scilicet, in philosophia iuris accidentia sub-
 iectari in materia prima, neq; in corruptione sub-
 stantiali fieri resolutionem vsque ad materiam
 primam.

Tunc sic procedit dubitatio, etiam si remaneat 299
 in cadauere eadem accidentia, quæ fuerunt de-
 functi, hæc non remanent perpetuo: nam multa
 cadavera resolvuntur, vel in pulueres, vel in cine-
 res: multa citò, alia sero computrescunt, sed tunc
 pereunt accidentia, vt patet de quantitate, colore,
 & calore; ergo, & reliqua accidentia, quæ reman-
 serunt in cadauere, vt potè dominium, possessio,
 priuilegium, fori, &c. ergo tunc non dabitur he-
 reditas, quæ sustineat personam defuncti.

Augetur difficultas, quia in hac philosophia, 300
 quantitas immediatè subiectatur in materia pri-
 ma; reliqua verò media quantitate Suar. 1. *metaph.*
5. disp. 14. sect. 3. per tot. sed resoluta cadauere desinit
 quantitas. Ergo, & reliqua accidentia deficiunt.

Respondet Papinianus: non solum cum cor- 301
 pore,

pore intelligitur esse hereditas, sed etiam sine corpore, etiam resoluto corpore, sive cadavere, *habet intellectum iuris*, hoc est aris boni, & æqui; quia adhuc, resoluto cadavere, accidentia remanent potentialitèr in materia prima. Sed vnde collegit Papinianus? Dico inde collegisse, vnde Paulus in *l. quesitum 78. §. illud fortè, ff. de legat. 3.* dixit: *Ea quæ talis natura sint, ut sapius in sua redigi possint initia, ea materia potentia victa, nunquam vires eius effugiant.*

Sed hic apponere libet experimentum huius philosophiæ exprimens vires materiæ primæ, & tenacitatem formæ semel admissæ.

Experimentum facillimum est à diligentissimo Kircherio comprobatum, & à quolibet paruo dispendio comprobabile. In *arte mg. Luc. & Umb. lib. 2. part. 1. cap. 12.* ita scribit

EXPERIMENTVM.

EX vrtica in cinerem redacta lixivium conficies. Lixivium hoc calo expones, donec glaciale cutim contrahat, & videbis mirum dictu, in ipsa glacie expressam, & perfectam vrtica figuram, eo fibrarum ductu, foliorumque laciniosorum serratura, quam in veris deprehenderes. Si porrò microscopium adhibueris, videbis cum admiratione totam figuram vrticæ ex minimis, & quasi infinitis stellulis concrevisse. Idem in quacumque alia plan-

et usu euenire crediderim, vt vel hinc appareat in cineribus rerum semen quoddam latere radiatione sua simile speciei affeetans. Si hoc semen, hæc virtus, hæc potentialitas remanet in cineribus vilissimæ plantæ, cur eadem negabimus in cineribus cadaveris?

Dixi hereditatem habere iuris intellectum, etiã sine corpore, exponendo verbum iuris, per artem boni, & æqui, iuxta *l. i. ff. de iustitia, & iure*; quia Papinianus Iuriscultorum acutissimus non scripsit crassa Minerva, vt credunt DD. Nec maiestas iurisprudentiæ hoc patiebatur, fuit enim, & nunc debebat esse ex acroamaticis, vt evidentè colligitur ex *l. 2. ff. de orig. iur.* & disciplinæ acroamaticæ, elegantiori, & subtiliori stylo fuerunt conscriptæ, vt de Physica, & metaphysica Arist. dixit Clem. Alexand. *1. Strom. Cic. 3. de senibus*, Plutar. *in vita Alexand.* & Laurentius Valla, qui nemini pepercit, extollit facundiam iuriscultorum, qui sub miro, & venusto verborum compendio miras sententias sunt complexi.

Puto ergo Papinianum respexisse ad alteram quæstionem vetustissimam de immortalitate animæ, quã multi Etnici statuerunt, alij negarunt, asserentes hominũ animas, non secus, ac brutorum morte desinere, ac evanescere. Alij autem, vt Galenus lib. 1. *Quod animi mores corporis temperantiam sequantur cap. 3.* asserabant non statim perire, sed ali-

aliquandiu durare, & per partes desinere:

309

Qui asserabant immortalitatem, inter alia eo argumento utebantur, quod tetigi *in apparatus, l. si is, si qui emptore, num. 277. & seq.* Videlicet, quod in pluribus cadaueribus adnotarunt multa denotantia appetitum ad resumendam animam. Quod hic appetitus erat innatus, siue à natura. Quod natura nihil facit frustra. Quod ille appetitus frustrabilis esset, si vna cum corpore anima periret, quia tunc anima anihilaretur. Hoc autem negabant, quia appetitus innatus, non potest tendere in nihilum.

310

Qui dicebant animam non perire statim, sed aliquandiu durare, asserabant, in tantum hoc esse posse, in quantum in cadavere poterat esse ille appetitus innatus, quo cessante erat signum anihilationis animæ, cessare autem dicebant resoluti corpore, & sic sequebatur, quod cessante ea potentialitate non amplius erat hereditas, eo quod ille appetitus, & potentialitas, quam dicimus esse hereditatem, peribat.

311

Papinianus autem statuit; non solum cum corpore, seu cadauere esse illam potentialitatem, quæ dicitur hereditas, sed etiam sine corpore, sine cadauere, hereditas habet intellectum iuris, idest artis boni, & æqui, quia in cineribus defuncti, semper est potentialitas ad resumendam animam

& omnia, quæ fuerunt hominis, remanent potentialiter in materia prima, & sic cum corpore, vel sine corpore, hoc est, resoluto, vel non resoluto cadavere, semper est hereditas.

Papinianum verò fuisse eius sententiæ, quod anima rationalis est immortalis, suadet §. illius legis. Vbi posita regula, quod hereditas, etiam sine corpore iuris intellectum habet, tractat de expensis monumenti soluendis bona fidei possessori, & pro eis concludit: at negantes animæ immortalitatem, non curabant de monumentis, & fortè heredes, de quo in illo textu negabat animæ immortalitatem, & solutionem expensarum ex eo capite, quod nec erant necessariae, nec utiles, sed voluptuariae: de quo alijs cogitandum relinquo; exorando, ut perpendant communem declarationem illius legis esse inconsequentem ad intentum §. i. nostram verò consonam: quia ex regula initio legis à Papiniano posita, sequitur recta resolutionis ratio eorum, quæ in dicto §. statuit, si eius sententia accipitur, prout à nobis explicatur: in sensu autem à DD. intento, nihil potest inferri, quod dictæ §. i. congruat.

Sed, si quid mea carmina possunt, 9. Æneid.

Ne à monumentis, quæ utilissima sunt aridus, & ieiunus penitus recedam, vicissitudine rerum aliud exigente, vnum extruam, non adeò certè or-

natum pro dignitate; sed quantum per vires licet,
 in memoriam, utinam æternam bellicæ fortidu-
 nis Hispaniæ posteris *mirandam*, & imitandam.
 Scilicet obsidionis, quæ his diebus Cathalonix ac-
 cidit arcis Podijceretani, vulgò *Puigcerdà*, quæ a-
 nimos huius nobilissimi Principatus, tenuit sus-
 pensos, & vigiles. Die igitur 27. Aprilis 1678. ars
 à Gallis, eo rerum ductu, quem illa gens Martis,
 & artis progenita benè noscit, est oblecta. Præter
 omnium spem, ad sex, vel octo dies deditionem
 prostrahentem, obsidionem 35. dierum, innume-
 ros sulphuralem tormentorum ictus, quibus mu-
 ri deturbati super 24. oppugnationes diuersarum
 gentium in æmulationem se provocantium, suffo-
 cationes, cuniculos, & alia militaria inuenta huius æ-
 tatis ferreæ, sustinuit peremptis hostibus ad 5 U ex
 nostratribus tantum 70. desideratis, & paucis in-
 colis utriusque sexus. Tandem æquis conditioni-
 bus est Gallis dedita, indignè ferentibus Catha-
 launis, quod antea dederetur, quam ipsi pro Vallo,
 quod defecerat, suffecissent, matronis insimul idē-
 tidem effugiantibus ab Heroe vere magno D. San-
 ctio de Miranda arcis moderatore nostri Regni
 Legionensis, quin & totius Hesperix asseren-
 dæ gloriæ, & stirpis Leoninæ prognato, qui cum
 1200. peditibus, & 250. equitibus levis armaturæ
 pondus prælii, noctis, diei, & astus portavit. Et
 licet

licet multitudini, seu potius suffossionibus Gallo-
 ram cesserit, adeò ipsos triumphavit, quod Noual-
 lius Gallicus Imperator agendo de pactionibus
 deditionis dixerit, magna, quæ proprie est illius
 gentis, præcipuè in bellicis, ciuilitate: D. San-
 ctium non esse ducem eius generis, cui dura esset
 extorquenda conditio, sed quod ipse legem dice-
 ret. Quibus peractis D. Sanctius cum victoris ter-
 rore, peditatu, & equitatu incolume, & armato,
 signisq; explicatis, pactionibusq; honestis pro for-
 tissimis incolis statutis, arcem deseruit, suppetijs,
 vt est nostri moris. Proh pudor! lente, & verbo te-
 nus ministratis: Quid fuerit in causa nescio, nec
 scire cupio. Vellem tamen erubescere aliquos no-
 strates Hispanos, parum consideratè omnibus se
 præponentes, & temerè Cathalaunorum robur, &
 fidem insultantes, cum his diebus, ipsis videnti-
 bus habeant monumentum mirabile, & insupe-
 rabile. Quæ dicta vellem, non in æmulationem,
 sed ad eam, quæ ipsos affinitatis originis, observã-
 tiæ eiusdem Catholici Regis, frequentis hospitij,
 & quandoq; consanguinitatis vinculis obstrictos,
 decet beneuolentiam, & charitatem conciliandâ:
 quibus obtentis, robustissimam Gallorum vim,
 non sustinere, sed propulsare poterunt: præcipuè
 si Catholicus Rex ob iam incommodo illi iue-
 rit, quod magnus vndeque vir D. Martinus

Azpliquera de Laudibus Philippi II. edisserens, quodq; illa ætate incæpit, nostra verò increbuit, & increfcit, deplorauit: & quod est secundum illorum, in quæ pius Doct̃or inuehitur in tract̃. de red. Eccles. monit. 37. num. 7. his verbis: *Alterum est si* (Rex) *ita exequatur iura sua, quibus iam pridem iubet militibus suis stipendia integrè persolui, vt nullatenus per ducum ararijs præfectorum, & thesaurariorum auaritiam, & fraudem, & noua inventa, quicquam eis minuat, vel differatur, ne viri egregij quorum fortitudine fideli non solum eius gloria, imperia, & regna, sed etiam ipsa fides Catholica, cultus Dei, & iustitia stant, & florent, verecundè mendicent, aut inuerecundè concutiant plebem, aut violentè grassentur, aut turpiter à fide regia deficiant, ne vè suo exemplo viros ad bella natos, ita deterreant, vt cum delectus militum habetur, pauci ea digni adscribantur. Quæ an vir pius prophético spiritu prædixerit, huius nequam seculi ostendit iniuria.*

314 Nunc ad rem: quod autè verbū *ius*, hic accipitur pro arte boni, & equi iuxta acceptionē Vlpiani in l. i. ff. de iust. & iure: suadetur ex bonitate, & æquitate statuendi animæ immortalitatem, quas considerāt de ea agentes ad quos remitto, ne prolixior fiam.

Eodem modo accipitur verbum *ius*, in l. pecunia

178. §. 1. ff. de v. s. vbi ait Pomponius. *Hereditas nomen iuris est*, quia non potest dici esse nomen iuris civilis, vt ostendi supra numer. 114. Est enim nomen artis boni, & æqui, quia sicut ad ipsam hereditatem spectant commoda rerum, ita secundum æquitatem spectant in commoda, l. secundum naturam 10. ff. de R. I.

Consequentè venit declarandus Pauli textus mirè Laconicus in l. filiusfam. 18 ff. ad l. Falcid. ex quo non leue argumentum eliciam in sententiæ meæ confirmationem; breui paraphrasi textum percurram, quia illius obscuritas id expostulat.

Ait Paulus: *Filiusfamilias, qui militauerat, decedens patris sui fideicommissis sit codicillis, vt peculium suum castrense Titio post mortem restitueret. Quærebatur, an vt heres quartam deducere posset?* Hic proponitur quæstio de filiofam. qui de peculio castrensi testatus non est, sed codicillis fidei patris commissis, vt hereditatem Titio restitueret, an pater tanquam heres filij posset deducere quartam? & respondet Paulus affirmativè, vt sequitur.

Dixi: *Legem falcidiam inductam esse à D. Pio, etiam in intestatorum successionibus propter fideicommissa*; ac si diceret detrahet pater quartam, quia nihil interest quod hic filiusfam. intestatus decessisset: etenim in fideicommissis lex falcidia ex constitutione D. Pij habet locum in successionibus ab intestato.

Opponit sibi Paulus. *Sed in proposito, neque hereditatem esse.* Argumentum est tale. Lex falcidia inducitur à D. Pio in successione intestatorum, qui relinquunt ab intestato hereditatem: sed in proposito filiusfam. non reliquit hereditatem: ergo falcidia inducitur à D. Pio non potest hic applicari. Minorem propositionem probat Paulus infra, ubi dicam.

318 Solut statim argumentum. *Quamvis placeret mihi, extraneo herede instituto fieri hereditatem aditione eius.* Solutio est. In proposito non esse hereditarium castrense peculium, dum est penes patrem, sed fieri hereditatem aditione heredis extranei instituti. Vnde facta hereditate aditione heredis intrat falcidia, ac si diceret, si hic filiusfam. condito testamento patris sui fideicommississet, ut Titio extraneo instituto restitueret castrense peculium, aditione Titij fieret hereditas, & esset falcidia inducitur, ergo similiter decedens ab intestato, aditione Titij fit hereditas, & habebit locum falcidia inducitur à D. Pio.

319 Probat, quod in proposito ante aditionem non sit hereditas: *Nam cum apud patrem remanet, ius pristinum durat, & peculium est.* Optimè. Nam filiusfam. in castrensibus respectu patris, habet dominium quasi imminutum, & qualificatum, sicut & ipse pater in castrensibus filij, seu dominium est penes

patrem, libera verò administratio penès filiū. Neque enim filiusfam. in castrensibus est paterfam. licet pro tali habeatur, *l. filiusfam. cū alijs ff de castrens. pecul.* Ideòque si filiusfam. de castrensibus non testetur, pater non iure hereditario, sed iure peculij est dominus castrensiū filij, neque tenetur vltra vires peculij, sicut heres tenetur vltra vires hereditatis. Vnde Vlpianus *in d. l. 2 ff de castrens. pecul.* notanter dixit, quod si filiusfam. de castrensibus testatus, patrem instituerit, castrense peculium pro hereditate habetur, aperte denotans non esse hereditatem, quia vt hic inquit Paulus *iur. pristinum durat*, & sic remanet probata minor, de qua num. 318. Et sententia Pauli quod ante aditionem in proposito non est hereditas.

Mouet argumentum Paulus, contra suam rationem, scilicet, quod sit hereditas aditione, & 291
antea non est hereditas. *Nec huic contrarium est, quod in testamento eius, qui apud hostes decessit exerceatur t alci-*
dia. Argumentum ita procedit: Testamentum eius, qui apud hostes decessit propter legem Corneliā valet, & in eo inducitur Falcidia, ergo similiter in filiofam. testante propter constitutiones Principum, hoc illæ concedentes habebit locum falcidia, quia Principum constitutiones confirmant voluntas filiorumfam. non minus quam lex Cornelia voluntates decedentium apud hostes.

322 Respondet Paulus : *Nam fictio legis Cornelia, & hereditatem, & heredem facit.* Ac si diceret, non est simile, nec bona ratio. Nam lex Cornelia facit hereditatem, & heredem, secus verò in proposito, ex constitutionibus Principū, quæ patrem in castrensibus non faciunt heredem, & sic in proposito non est hereditas, nec heres in castrensibus, nec sic hereditas ex constitutionibus, sed *aditione.*

323 Resumit suum dictum Paulus ex verbis. Dixi: & ait : *Sed me non dubitare quin debeat id quoque indulgeri legis beneficium, scilicet legis falcidiæ.* Et statim pro sua conclusione adducit rationem : *Siquidem quasi patrisfam. bona restituere cogitur.* Ratio ita procedit: Qui ex causa fideicommissi hereditatem patrisfam. cogitur restituere detrahit falcidiam, sed pater cogitur restituere castrensia filij, non minus quàm si essent hereditas patrisfam : Ergo detrahet falcidiā.

324 Adducit postremò aliud simile : *Et heres scriptus omissa ex testamento aditione, exemplo edicti legatorum nomine converzietur.*

325 Ratio sic efformatur : Proximior testatori, alias successurus ab intestato, si omisit causam testamenti, perinde tenetur ad legata ex edicto (*scilicet, si quis omissa causa testamenti*) ac si ex testamento successisset, ergo similiter pater restituens castrensia filijsfam. ac si ex testamento restitueret, deducet falcidiam.

Et hæc demente huius textus, qui propter mirā
 vbertatem, & brevitatem sententiarum, difficilis
 reputatur. Videant aliqui legistæ, & erubescant dū
 sine lege loquuntur, docentes è suggestu, Irispru-
 dentes crassa scripsisse Minerua. Aliter accipit hūc
 text. Donel. aliter Anton. Fabr. aliter Duar. cum
 quibus nolo contendere, quia parum conducit ad
 finem quem. intendo

Grauis difficultas elicitur à DD. ex hoc tex. fun-
 data in illis Pauli verbis : *Quamuis placeret mihi ex- 326*
traneo herede instituto firei hereditatem aditione eius. In
 eadem sententia est Vlpianus in l. si setius 18. ff. de
stipul. servor. Efformatur sic. Aditio non est modus
 faciendi, aut producendi hereditatem, sed potius
 perimendi, seu evacuandi hereditatem. Ergo he-
 reditas nō potest fieri aditione, sed potius perimi.
 Consequentia est bona, antecedens probatur ex
 text. in l. sed si plures 10. §. 2. ff. de vulg l. per procuratorē,
 20. §. vn. ff. de adq. poss. l. 1. ff. de separ. Ex quibus pro a-
 xiomate deducunt: hereditatē semel aditā, nō am-
 plius esse hereditatē, sed fieri patrimoniū heredis.

Vrgent hæc ex eodē Paulo in hac l. §. vn. vbi ha- 328
 bet: Quod si pater ex fructibus, medio tempore,
 de castrensi peculio perceptis habuerit quartam,
 & quartæ fructus, inducatur S. C. Trebellianum,
 inducaturq; hereditas post restitutionē. Vigent, in-
 quā, eodē modo. Post restitutionē, castrensē peculiū

fit patrimoniū, fideicommissarij, & desinit in pecuniā: ergo post restitutionē hereditas fieri nō potest.

329 Ego putarem, axioma legistarum, & parū huic rei deseruire, & absolutē sumptum esse falsum. Solummodoque applicari posse hereditatibus puris, non verò gravatis onere restitutionis. Etenim, quæ relinquitur hoc onere, additione primi heredis, non desinit esse hereditas. Hoc ostendo auctoritate, & ratione.

330 Probo auctoritate, quia heres gravatus verè heres est, & ad eum pervenit hereditas, *J. fin. instit. de pupil.* eadem hereditas, quæ ad fideicommissarium spectat, verè dicitur hereditas, *tot. tit. instit. de fideicom. hered. l. 1. §. 1. 5. 7. 8. 9. 10. & locis penè innumeris.*

331 Dicunt esse hereditatem fideicommissariam, non tamen veram, & propriam. Respondet Osual. *7. com. 15. lit. A.* Infinites, dicitur hereditas restitui, hereditas fideicommissaria, &c. Nec credendū sexcēties ferè proprietate vocis abusos Iurisconsultos.

332 Rectè: sed addo dividi hereditatem in directā, & fideicommissariam, sicut libertas in directam, & fideicommissariam, & sicut homo in liberum, & servum. Nunquid libertas fideicommissaria, est impropriè libertas? Servus est impropriè homo? Infinita hic possunt applicari. Hereditas fideicommissaria vera est hereditas, nec per additionem primi heredis desinit esse talis.

Probo etiam iuridica ratione: In maioratibus, 333
 & fideicommissis frequenter exauditur, successor-
 es ulteriores, post primo vocatū, succedere insti-
 tutori, non verò ultimo possessori, & est vulg. text.
in l. vnum ex familia 67. §. 1. ff. de legat. 2. sed ulteriores
 vocati non succedunt, nec in patrimonium, nec in
 hereditatē ultimo possessori; ergo succedūt in he-
 reditatē institutoris. Mai. propositio est omnium:
 nec minus communis minor, inest enim maiori:
 consequentia est necessaria à sufficienti partium
 enumeratione. Etenim excogitari non potest alia
 successio vocatorum in gradibus ulterioribus, quā
 vel in hereditatem ultimi possessoris, vel in here-
 ditatem institutoris, sed non succedunt in here-
 ditatem ultimi possessoris, ut est in confesso; ergo
 succedunt in hereditatem institutoris, & per con-
 sequens, axioma, quod hereditas semel adita, non
 est amplius hereditas, non est firmum.

Testatoris voluntas in testamentis regit, & re- 334
 gnat super familia, pecuniaq; sua, *l. ex facto 35. §. re-
 rum, ff. de hered. instit. totum facit voluntas defuncti, l. si-
 mili 12. §. fin. ff. de legat. 1.* Si testator purè aliquem
 fecit heredem, adita hereditate fit patrimonium,
 evacuatur, & amplius non est hereditas, quia hoc
 voluit testator. Si autem cum onere restituendi,
 secus est. Vult testator, quod ulteriores vocati ei
 succedant. Ideò per aditionem primi vocati non

- 335 euacuatur hereditas, sed adhuc radicaliter manet in cineribus institutoris, ut deficiente, seu decedente primo vocato, vltiores vocati, ab institutore accipiant hereditatem, & ei succedant. Etenim, qui vult consequens, vult & antecedens. Vult institutor, quod vltiores vocati, non vltimo possessori, sed institutori ipsi, accepto ferant hereditatem; ergo vult quod per anteriorum successorum aditionem siue agnitionem, non eradicetur à suis cineribus hereditas, quinimò vult ut ibi radicata maneat, & inde vltiores vocati eam accipiant. Etenim hereditas, etiam sine corpore, & ut nos sumus interpretati, etiam resoluta cadauere, post mille, & amplius annos iuris intellectum habet, ut ait Papinianus *in d.l. 50. ff. de petit. hered.* Semper est ibi potentialiter hereditas, quando testator nolluit ea omninò exui: alias quomodo possent succedere vltiores vocati, primo institutori?
- 337 Quin, & impulsu naturæ vltiores successores grati, prout omnes esse debent, cineres, & monumenta institutorum venerantur, frequentant, ornant, ipsis accepto ferunt primogenia, eisque parentant, de quo latius dixi in *Apparatu, d.l. si is, qui pro emptore* à nu. 349.
- 338 Deveniendò ad solutionem argumenti, quidam auctor Fabrum notat: quia in verbis Pauli pro *aditione*, reponit *agnitione*. Hoc est verbis contendere,

re, nam quemodocumq; legatur, non euacuatur
vis argumenti. Et fortè per incuriam pro verbo *agnitione*
irrepsit verbum *aditione*. Quod facilè credi-
tu: tū propter affinitatē verborū. Tum quia cū hic
agatur de fideicōmisso, quod agnosci dicitur non
adiri, credi potest Paulum, verbo *agnitione* vsum:
amanuenseni verò *aditione* reposuisse, eo quod Pa-
pinianus in d. l. 18. de stipulat. seru. verbo *aditione* v-
sus est, quæ vox propriè convenit illius textus speciei,
sicut verbum *agnitio* speciei huius legis Pauli, sed
hæc leuia sunt. Idem auctor laudando Fabrum re-
cedit ab eius sententia, & nos alia ratione recedi-
mus agrè ferentes ingeniosissimum virum con-
fugere ad ius singulare. Idem auctor affectans se
Fabro superiore, ait: Quod in specie huius tex-
tus, sit hereditas constitutionibus Principum, ad
quod probandum, plura vulgaria, nec satis firma
supponit. Primò enim falsum videtur, quod lex
12. Tabular. faciat hereditatem. Idem de lege Cor-
nelia, & idem de constitutionibus Principum. Na-
tura, quæ providet in necessarijs facit hereditatē,
ty remanet probatum.

Nec obstat Paulus in hac lege, quatenus habet,
quod lex Cornelia facit hereditatem, & heredem,
quia hoc facit in genere causæ disponentis, & re-
motæ, non verò in genere causæ efficiētis. Lex illa
tollit impedimentum servitutis, & statim natura-
liè

litèr hereditas resultat ; eò modo , quo dicitur de
manumissione, vbi dominus tollit impedimentum
servitutis, & naturalitèr libertas resultat , vt expo-
sui in *d. Apparatu* à num. 431.

340

Deinde convincitur hic auctor auctoritate Pau-
li, dicentis , aditione fieri hereditatem , ergo si fit
hereditas aditione, non fit constitutionibus Prin-
cipum. Item in proposito est falsum fieri heredi-
tatem Constit. Princ. quia castrense peculium res-
pectu patris nunquã definit esse tale propter Prin-
cipum constitutiones , quod melius vidit Paulus,
quam hic auctor multo verbosior, quã subtilis, &
quod in proposito non fit hereditas, nisi aditio-
ne.

341

Respondeo ergo, quod in qualibet hereditate,
hæc considerantur. Voluntas testatoris, hereditas,
& aditio heredis , quæ perficit hereditatem , & si-
mul eam evacuat in puris hereditatibus ; fitq; pa-
trimonium heredis. Nec insolitum, quod quarun-
dam rei perfectio consistat in earum interitu. Hoc
videmus in contractibus E. G. in venditione est
contrahentium voluntas circa rem vendendam;
item conventio, & pretij numeratio ; item rei tra-
ditio , per quam perficitur , & simul consumitur
contractus ; si traditio non sequatur , imperfecta
est venditio. Idem accidit in proposito : etenim,
etsi demus voluntatè testatoris, & hereditatem, &

heres

heredem, si heres non adeat, non est perfectè hereditas, neque bona sunt hereditaria, sed vacantia, ut *ut tot. tit. C. de bon. vac. lib. 10.* in hereditatibus regularibus præcedit tempore voluntas testatoris, morte subsequitur hereditas iacens, postea additione perficitur, & semel consumitur, fitque patrimonium heredis. In specie à Paulo proposita videtur, quod etsi voluntas filijsam. præcedat additionem, non tamen præcedit hereditas, quia omne dominium peculij castrensium est penès patrem, nihil verò penès cineres filijsam. quæ est difficultas huius textus.

Dico ergo, quod in hac specie hereditas non 342
 præcedit additionem prioritate temporis, bene tamen prioritate naturæ. Nam additione, in eodem instanti temporis fit, quod peculium desinat esse penès patrem, suscitetur potentialitas, seu hereditas filijsam. quæ erat præpedita iure pristino patris, & castrense peculium, fiat hereditas, & simul patrimonium heredis aduentis, quæ omnia etsi fiant eodem temporis instanti, nec possit inter ea excogitari aliqua temporis prioritas, excogituratur, & est prioritas naturæ.

Hæc possunt declarari ex doctrina D. Th. 1. 2. qu. 343.
 113. art. 1. 3. 6. 7. & 8. & in 4. sent. dist. 1. art. 4. quæstiunc. 1.
 qua utitur insignis D. Navarrus in *Can. Converti-
 mini*, & in *can. Ecce*, de *pœnit. dist. 1.* Ita: iustificatio

impij, est remissio peccati, *art. 1. § 6.* ad eam requiruntur, gratiæ infusio: secundò, motus liberi arbitrij in Deum. Tertiò, motus liberi arbitrij in peccatum. Quartum, est remissio culpæ. Gratiæ infusio est prima causa, non tempore, sed natura in genere causæ efficientis, sic de reliquis, *ut art. 8.* Cæterùm detestatio peccati, & spes veniæ, interdum sunt priores etiam tempore, sed in genere causæ disponentis, & materialis.

344 Sic in proposito, simul, & eodem tempore concurrunt voluntas testatoris, eius hereditas, & heredis aditio, nec necesse est, quod aditionē præcedat hereditas prioritate temporis. Quinimò, nec voluntas testatoris, cum eodē temporis instanti, quo testator decedit, post heres seiri se institutū, & adire, cū aditio cōsistat in sola volūtate, § *fin. inst. de hered. instit.* Regularitèr verò in genere causæ disponentis, siue materialis præcedit voluntas testatoris, & hereditas iacens prioritate temporis, quibus accedit aditio heredis, quæ simul esse possunt tēpore, licet alia præcedat aliam prioritate naturæ.

345 Sed, & in illa vana fictione à iuristis decantata plus quàm Giganto Machia hoc explicari potest. Fingunt illi heredem quocunq; tempore aduentē hereditatē censeri statim à morte testatoris adiisse, nec aliquod instans tēporis admittunt inter mortem, & aditionē, ne detur aliquod interuallū, quo

dominium interrumpatur, & confundi tempora dicunt; & necessario debent concedere, quod, & si hæc simul sint tempore, tamen prioritatem naturæ præcedat voluntas testatoris subsequatur, & accedat aditio, quæ simul sunt tempore, non autem natura. Eodem modo, exponitur §. i. *h. legis: fiatque hereditas post restitutionem*, in qua ordine naturæ versatur restituētis actio, passio materiæ primæ, se quasi exciētis, & agnitio, siue aditio heredis ab hereditate capiētis, quæ simul sunt tempore, non verò naturæ ordine.

Ex quibus elicio argumentum duodecimum principale pro mea sententia; & contra illam necessitatem à DD. consideratam inducendi fictionem hereditatis, seu illam personam fictam, quam dicunt esse hereditatem, ut ipsi aiunt, ad continuationem domini, & quæ medio tempore adquirat, & curet parta tueri. 346

Arguo sic. In specie huius textus aditione fit hereditas, antea verò dominiū castrensiū, est penes patrem iure pristino, nec potest considerari instans aliquod absque domino, neque est necessaria illa fictio, quæ medio tempore conseruet dominiū, siquidem nullum tempus intercedit inter restitutionem peculij, & aditionem heredis. Ergo non est necessaria illa fictio, quæ dominiū continuet, quæ curet parta tueri; Et tamen aditione fit hereditas; ergo non fit illa fictio inutilis, ergo illa fictio non est hereditas. 347

348

Nihil operatur hic lex civilis, nisi remotè, sed natura scrutata à billis Iurisprudentibus maximis philosophis. Natura providit in homine mortali, duo illa principia, quæ voluit Deus esse immortalia, materiã scilicet, & formã, quæ per mortẽ separarentur, non perirent. D. Thom. 4. cõtra Gent. cap. 81. quæ simul unitæ constituerent suppositũ, siue personã, quæ separata, retineat quælibet in genere suo vices personæ: & materia, vtpotè principium receptuum potentiale; etiam separata ab anima retinet vices suas, & hæc est hereditas.

349

Ex quo infero: docentes testamenti factionem esse de iure civili, novã rationem quæsituros, si adhuc contendant. Nam quæ ab eis affertur de necessitate inducendi fictionem, cui prospexisse, dicunt, ius civile, falsa, & vana est,

350

Infero secundò: etiam ad vltiores vocatos in maioratibus, sicut aditione, siue agnitione, transit dominium bonorũ, similiter transire possessionem potentialem, siquidem institutor noluit omninò se exui sua hereditate, quæ etiam resoluta cadauere, & post mille annos, & amplius retinet dominiũ, & possessionem potentialem. Dixi in maioratibus, non verò in fideicõmissis, propter adducta à Gratiano, & ab eo relatis *discept. forens. cap. 47.* cum fideicommissa regularitèr detractionibus sint obnoxia.

351

Tertiò infero, tam primũ heredem, quã vltiorẽ

res vocatos, suis loco, & tēpore licitè posse aucto-
ritate propria, ingredi possessionē rerum heredita-
riarum, nisi aliud obstat, prout obstat solent tu-
torum machinationes, & aduocatorum cauillatio-
nes, sicut vidimus Barcinone, dum hæc congere-
bamus, in maioratu maximi momenti; quod de
primo herede probatur in l. 1. cum glos. & communi
DD. C. de carbon. edict. plures allegat Castillo quotid.
controu. 3. cap. 34 à num. 1. Gratian. discept. forens. cap. 42.
num. 1. & 14. Ratio est, quia per additionem, primus
heres, eam habet potentialitèr, seu in actu primo,
& nihil prohibet, quod actualitèr eam compre-
hendat, & habeat in actu secundò, seu actualitèr.
At, eo decedente, suscitatur in hereditate, cū cæte-
ris, quæ eius fuerunt, quæ omnia hereditas trans-
fundit in vltiorem vocatum.

Quartò infero: Andræam Tiraquellum, alio. 352
qui virū varietate mira litterarū prædito, sed mo-
re Gallico, plus militum numero, quā ratione de-
certantem, in tractatu: *Le mort saisit le vif.* (quod
ita vertit: *Mortuus saginat viuum.* Hispanicè: *El
muerto engorda al viuo.* Vnde abiit in proverbium:
Quien no hereda no medra.) Non satis calluisse vim
illorum verborum, quæ certè, licet non sint adeò
ciuilia, optimè suum exprimunt effectum. Nam
absque aliqua fictione, vel suffragio legis, verum 353
est, quod mortuus saginat viuum. Mortuus enim,

354 siue cadauer, siue hereditas, quæ in eo latet, transfert in heredem possessionem potentialem, & reliqua iura, non lex, ut manet probatum: licet ipse cum cõmuni contrarium sustineat: quod de possessione actuali facillè concedam; eo modo, quo dico in *observat.* Saginat igitur mortuus viuum, non de iure statutorio, sed de iure cõmuni in sensu declarato, quia possessio potentialis est in hereditate, quæ illam transfert in heredem, *d.l. i. ff. Scauola, ff. sis, qui testam. &c.* Non secus, ac si quispiam inuitatus ab amico ad paratam cœnam, acceptans habet eam ab amico in actu primo, seu potentia proxima, & cõprehendens eam, naturalitèr cœnat, & eam habet in actu secundo: ita heres adeundo habet possessionem in actu primo, & comprehendens naturalitèr fit possessor actualis, seu in actu secundo. Sed si non comprehendat, licet acceptet, neque actualitèr cœnabit, neque possidebit.

355 Sed contra dicta; quod cadauer siue potentialitas in eo latens est hereditas, arguo sic. Si illa potentialitas, quæ remanet in cadauere esset hereditas, sequeretur, quod omnes homines possent testari, sed hoc est falsum; ergo, & illud ex quo sequitur. Sequela est euident, quia omnes decedentes relinquunt cadauer, & in illo eam potentialitatem quâ hereditatem dico. Minor etiam est clara, ut apparet in *filijfam. l. qui in potestate 6. cum concord.*

ord. ff. de testam. idem in Monachis, & seruis; ergo cadauer non est hereditas.

Omissis, quæ plura sunt, traditis à legistis in hâc rem. Dico filiosfam. non posse testari; quia hereditas non solum est illa potentialitas nuda materiæ primæ ad resumendam suâ formâ, sed illa, quæ etiam accidentibus, tum dominij, tû possessionis, tum reliquorum iurium est affecta. Quæ ita affecta est, & dicitur domina est hereditas. Hanc filijfam. non habent, cum illarum rerum, seu accidentium sint incapaces. Non potest filiusfam. relinquere in cadauere, quod habet vicem personæ illud, quod non habuit in persona. Ideò cum filiusfam. viuens non sit dominus, non potest decedens relinquere illam potentialitatem dominam, & per consequens non potest testari. 356

Neq; obstat, quod paterfam. qui bona non habet testari potest, vt not. DD. per text. in *l. s. si hereditatem*, 32. ff. *mandati*, ff. *ad l. falcid. l. 4.* ff. *ad S. C. Trebell. l. 119.* ff. *de v. s.* & quod ideò pupillus delatam sibi hereditatem absque tutoris auctoritate adire non potest, quia hereditas interdû plus habet damni, quam lucri, §. 1. *inst. de auct. tut. fac. l. more* 8. ff. *de adq. hered.* 357

Quantum se inuoluant legistæ in his argumentis, certè leuibus dissoluendis, apud classicos videre licet. Alij recurrunt ad historiam, considerando testa- 358

testamenta; quæ fiebant *calatis comitijs*; quæ filiusfam. convocare non poterat, nisi consentiente patre, alias imminueretur ius patriæ potestatis. Et quidam Neothericus vocat hanc rationem novâ, & speciosissimam. Item considerant testamentum, quod huic successit, & dicebatur per æs, & libram. de quo Ulpian. *in fragment. tit. 20.* Alij confugiunt ad *l. 12. tabular.* quæ tantum permittit patribusfam. testamenti factionem actiuam: & spatiantur per leges *Falcidiam, Furiam, Corneliam, Caniniam, &c.* imponuntq; legi *12 tabular.* quod tantum de patribus est locuta, & ad hoc probandû allegant exoticos auctores, vt simul se antiquitatis scrutatores, & omnium litterarum peritos ostendant, & nihil concludunt. Etenim semper petemus ab eis principiû, & cur de filijsfam. non est locuta lex *12. tabul.*

359 Respondeo: Patremfam. & si actu bona non habeat, non esse incapacem habendi: filiusfam. incapax est. Illa capacitas sufficit patrifam. ad testandum, filiusfam. ea caret, & sic testari non potest.

360 Hoc capiet quispiam, & si iurisprudentiæ tyrocinium non egressus, si capit mentem § *sed & illud, inst. de adopt.* vbi dicitur: quod spadones possunt adoptare, non verò castrati. Et ratio vera, & communis est, quod spadones non sunt incapaces generandi, secus castrati. Nostram solutionem, tradit Barth. quem & alios antiquos habent nouio-

res in Musæis, & allegāt *dicis gratia* se delectātes cū recentioribus verba tantum captantibus, & sine mente sonantibus, & iam iam in angulum reijciētes Crijat. Valent. & Osuald. vt metaphysicos nimium, quo etiam morbo laborare vidi canonistas respuētes illum omnibus numeris absolutum Theologum, & Iuriconsultum D. Martinum ab Azpilcueta Nauarrum, quem merito præceptorē habuisse gloriatur doctissimus Præses Couarrubias; quibus præcipuē accepto ferimus, quale quale id, quod in iure canonico profecimus nemini autē videntium, quos agnouimus, quicquam commendatione, vel gratitudine dignum, quod sciamus.

Et hæc sufficiant de hac lege, & pro canonistis, erga legistas, qui se venditant subtilissimos, nos autem grossos appellant, ex eo capite, quod ipsi plus fingunt: quod quando se captos vident respondeant; contra eos dicta procedere de rigore iuris, eorum verò pronunciata procedere de æquitate, siue iute singulari, neutri reddentes aliam rationem. Quia ius singulare, apud aliquos, est neruosissima ratio ad eludendam omnem iniuriam; ius inquam singulare, quod proavi nostri non audierunt, avi non viderunt, & parentes parce gustarunt.

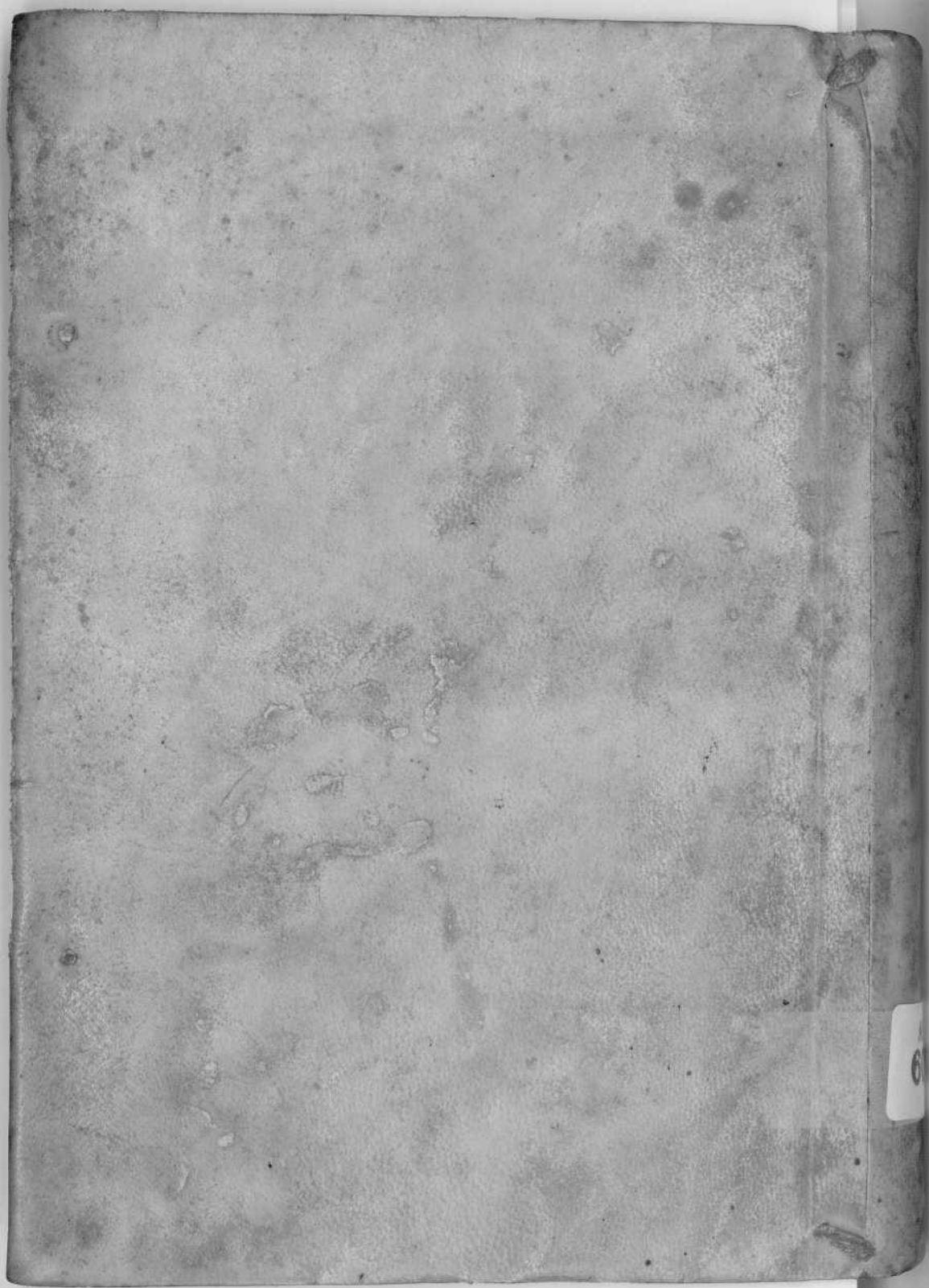
Cæterum cum tam possessio, quam dominium, de quibus est tota concertatio, ad eò ad nihilum

accedant, vt non satis apud aliquos constet, sint
aliquid reale, vel rationis: ideo noster appetitus
dirigendus in illam possessionem veram, & æternam,
quæ summi, & veri Dei est fruitio, ad quam
nos omnes, quos vnicus eius Filius suo pretioso
sanguine redemit, ipse
perducatur, Amen.

LAVS DEO.

ANT
607